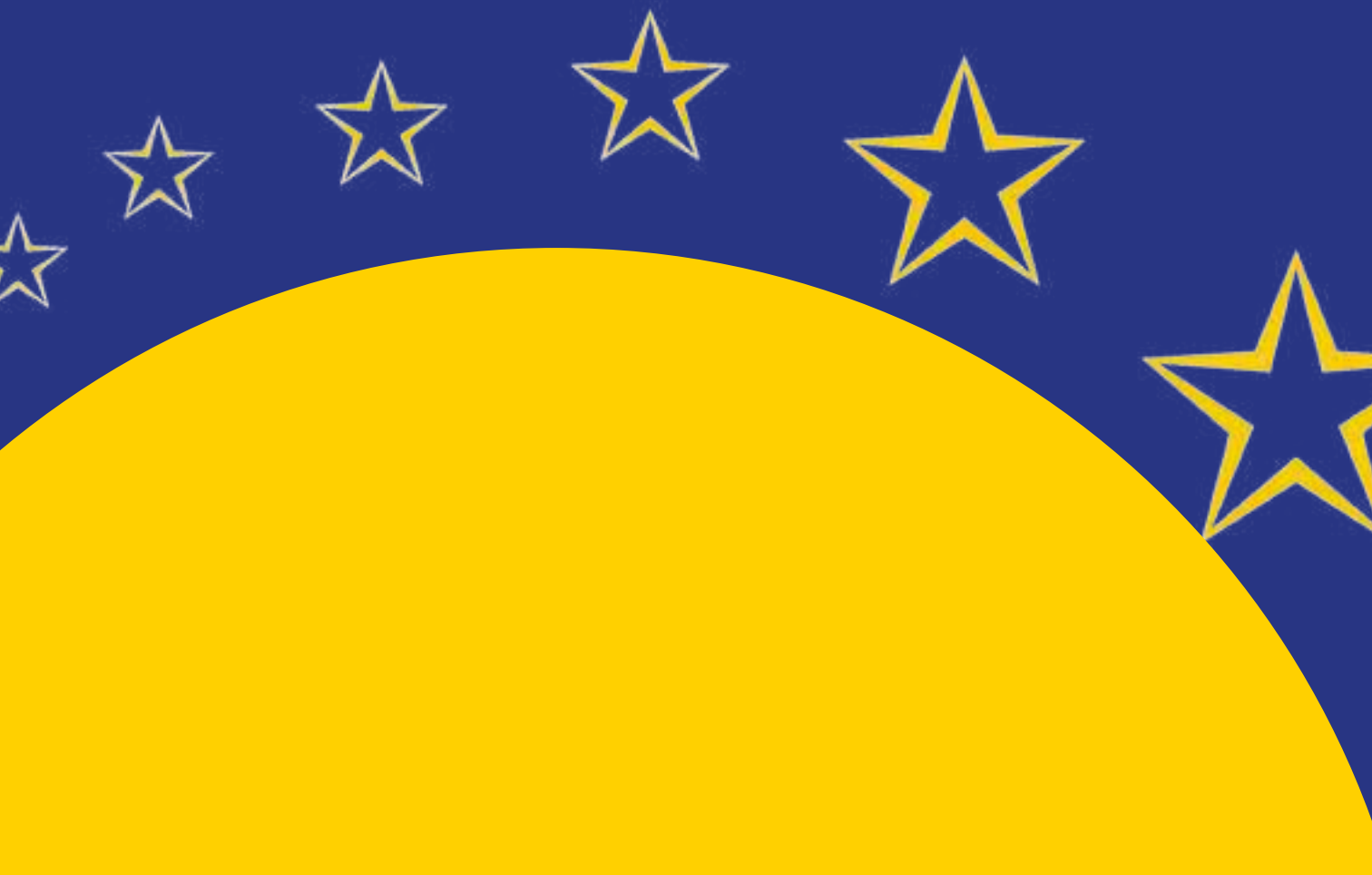

UCZYMY SIĘ EUROPY

*czyli wspólnie tworzymy lekcje
o Unii Europejskiej*

UCZYMY SIĘ EUROPY

**czyli wspólnie tworzymy lekcje
o Unii Europejskiej**

WARSZAWA 2024

Redakcja naukowa: Katarzyna Wiśniewska

Redakcja: Małgorzata Majewska, Katarzyna Wiśniewska

Autorzy poszczególnych części:

Zadania wprowadzające – Piotr Czapla, Katarzyna Wiśniewska

Zadania warsztatowe – Piotr Czapla, Robert Lisiewicz, Katarzyna Wiśniewska

Dodatkowe aktywności – Robert Lisiewicz, Małgorzata Majewska, Hubert Wróbel

Opracowanie koncepcyjne

i przygotowanie materiałów wideo: Sylwia Gregorczyk-Abram, Małgorzata Majewska

Recenzja merytoryczna: Maciej Taborowski

Opracowanie graficzne: Anna Burchard

SPIS TREŚCI

Wstęp	1
Jak korzystać z materiałów?	2
ROZGRZEWKI	4
WARSZTATY	36
DODATKOWE AKTYWNOŚCI	57
Materiały wideo	64
Załączniki do druku	69
O Fundacji Wolne Sądy	114

Wstęp

Szanowna Nauczycielko! Szanowny Nauczycielu!

Oddajemy w Państwa ręce publikację zawierającą scenariusze zajęć na temat Unii Europejskiej. Impulsem do przygotowania naszego opracowania była obchodzona w 2024 r. dwudziesta rocznica wstąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Mamy nadzieję, że dzięki zaproponowanym przez nas spotkaniom osoby, z którymi spotykają się Państwo w szkołach poszerzą swoją wiedzę o Unii Europejskiej, instytucjach funkcjonujących w jej strukturach oraz idei integracji europejskiej.

Chcielibyśmy, aby przygotowane przez nas materiały były dla Państwa inspiracją do ciekawych dyskusji z uczennicami i uczniami również na temat systemu ochrony praw człowieka we wspólnocie europejskiej i jednoczących ją wartościach.

Wierzymy, że przedstawione propozycje są punktem wyjścia do zajęć, które wspólnie stworzycie z Waszymi klasami! Tylko z Państwa doświadczeniem i pasją oraz kreatywnością młodzieży mogą w praktyce odbyć się najciekawsze lekcje o Unii Europejskiej!

Jak korzystać z materiałów?

Przygotowane przez nas materiały dotyczą Unii Europejskiej oraz wartości, które stanowią fundament europejskiego porządku prawnego.

Materiały przeznaczone są przede wszystkim dla szkół ponadpodstawowych (ale niektóre z zadań w naszej ocenie mogą być wykorzystywane również podczas zajęć z młodszymi klasami i grupami). Natomiast to Państwo jako osoby uczące, które najlepiej znają klasę, są w stanie ocenić, na jakim poziomie edukacji najlepiej przeprowadzić takie zajęcia i co będzie najbardziej interesujące dla osób w nich uczestniczących.

W poniższych materiałach poruszamy tematykę Unii Europejskiej z różnych perspektyw, dlatego mamy nadzieję, że znajdą w nich Państwo obszary, które interesują Państwa klasy, i w których Państwo czują się najlepiej.

Nasze opracowanie podzielone jest na trzy części (rozgrzewka, warsztaty, propozycje dodatkowych aktywności). Zachęcamy do realizacji wszystkich trzech rodzajów aktywności. W przypadku, kiedy dysponują Państwo ograniczonym czasem, najlepiej zrealizować zajęcia warsztatowe, a w przypadku bardzo ograniczonego czasu zajęcia wprowadzające.

Część „rozgrzewka” jest wstępem do zajęć, który można zrealizować na samym początku lekcji lub bloku zajęć o Unii Europejskiej.

Część „warsztatowa” zawiera kilka propozycji zajęć o charakterze praktycznym. W naszej ocenie pozwoli w praktyce zastosować wiedzę o instytucjach europejskich lub lepiej zrozumieć praktyczne znaczenie integracji europejskiej.

Uzupełnieniem części wprowadzającej, jak i warsztatowej są przygotowane przez nas materiały wideo. Znajdą w nich Państwo podsumowanie podstawowych informacji o Parlamencie Europejskim, Radzie Europejskiej czy Komisji Europejskiej, ale też odpowiedzi na pytania: jak się tworzy prawo w UE, czy też dlaczego raz europarlamentarzyści obradują w Brukseli, a innym razem w Strasburgu. Oczywiście nie zabraknie też odpowiedzi na pytanie czym się różni Rada Europy od Rady Europejskiej i Rady Unii Europejskiej?

Ostatnią część stanowią „dodatkowe aktywności”. Chcielibyśmy pokazać, że edukacja europejska obecnie może być urozmaicona i może odbywać się poza tradycyjną salą lekcyjną.

Oczywiście zachęcamy Państwa do modyfikowania poniższych propozycji i łączenia ich według potrzeb Państwa i klas. Prosimy traktować je jako punkt wyjścia do szkolnych rozmów o Europie, Unii Europejskiej oraz idei integracji.

Życzymy Państwu owocnego, inspirującego i ciekawego czasu z młodzieżą!

ROZGRZEWKA

● PROPOZYCJA I

UNIA EUROPEJSKA MAPA INTEGRACJI

Pojęcia i zagadnienia do zapamiętania po zajęciach:

Unia Europejska, Rada Europy, organizacja międzynarodowa, traktat

Czas: 10–25 minut

Sugestia: zadanie wprowadzające, sugerowane dla młodszych klas

Organizacja pracy

Podziel klasę na grupy składające z 5–8 osób.

Sugerowane materiały

Przygotuj materiały, na których grupy mogłyby zapisywać wszystkie swoje myśli:

- ➡ duże arkusze papieru do przygotowania mapy myśli (wzór do wydrukowania możesz znaleźć w sekcji “załączniki”)
- ➡ tablice
- ➡ materiały do pisania

☆ Moduł Umiejętności

👉 Zadanie 1

Zapytaj klasę z czym kojarzą im się poniższe hasła i poproś, żeby wypisali wszystkie myśli, które przychodzą im do głowy. Każdej grupie przydziel jedno hasło.

➡ WSPÓŁPRACA

➡ OBYWATELSTWO

➡ PAŃSTWO

👉 Zadanie 2

Następnie poproś, aby każda grupa na oddzielnym arkuszu napisała skojarzenia związane z terminem „UNIA EUROPEJSKA”.

👉 Zadanie 3

Spróbuj z osobami uczestniczącymi w zajęciach porównać otrzymane mapy skojarzeń. Zastanówcie się wspólnie, czy skojarzenia z pierwszego zadania można jakoś powiązać ze skojarzeniami z drugiego etapu.

Przykład

☆ Moduł: Wiedza

Następnie zachęcamy do wyświetlenia krótkich filmów, w których przedstawione zostały podstawowe informacje o Unii Europejskiej – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Czym jest Unia Europejska?
2. Dlaczego powstała Unia Europejska?
3. Kiedy powstała Unia Europejska?
4. Jaka jest różnica pomiędzy Unią Europejską a Radą Europy?
5. Dlaczego Unia Europejska jest obecnie ważna dla młodych ludzi?

Uzupełnienie

Jeżeli uznasz za zasadne, po kolejnej części „warsztat”, możecie wrócić do swoich map myśli, może grupy będą chciały je o coś uzupełnić lub zwrócą szczególną uwagę na jakieś punkty.

● PROPOZYCJA II

UNIA EUROPEJSKA OTWARTA HISTORIA

Pojęcia i zagadnienia do zapamiętania po zajęciach:

Parlament Europejski, Komisja Europejska, Rada Europejska, władza ustawodawcza, władza wykonawcza, proces akcesyjny, referendum

Czas trwania: 15–20 minut

Sugestia: zadanie wprowadzające, sugerowane w wersji podstawowej dla młodszych klas, a w wersji zaawansowanej dla klas starszych Moduł: Wiedza

Krótkie wprowadzenie do zajęć (ok. 8 minut)

Zachęcamy do rozpoczęcia zajęć od krótkich filmów wprowadzających – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Ile państw tworzy obecnie Unię Europejską?
2. Jakie instytucje funkcjonują w strukturach Unii Europejskiej?
3. Gdzie znajdują się siedziby instytucji unijnych?

W tej części możesz zapoznać osoby uczestniczące w zajęciach z ciekawymi informacjami dotyczącymi Unii Europejskiej – sam/a uznasz dobór treści za najbardziej odpowiedni. Poniżej możliwe zagadnienia do poruszenia.

Sugestia: Sugerujemy zadawanie pytań osobom uczestniczącym w zajęciach przed prezentowaniem odpowiedzi.

Wersja zaawansowana: Zajęcia można też przeprowadzić w formie quizu lub turnieju wiedzy (również np. poprzez podzielenie klasy na drużyny). Przykładowe karty z pytaniami, które będą mogły losować osoby uczestniczące znajdują się w załączniku nr 2.

Czy wiedziałeś/aś, że?

1. Liczba obywaterek i obywateli Unii Europejskiej wynosi około 450 mln osób, a powierzchnia Unii Europejskiej wynosi 4 mln km². Polska jest wśród krajów UE na piątym miejscu pod względem wielkości i zgodnie z danymi z 2023 r. również piątym krajem w Unii Europejskiej pod względem liczby ludności. Największym pod względem powierzchni państwem należącym do UE jest Francja, a najmniejszym Malta.
2. Przystąpienie państwa do Unii Europejskiej poprzedza proces akcesyjny, który polega na wypełnieniu przez państwa kandydujące określonych warunków, zwanych kryteriami kopenhaskimi, które zostały określone w 1993 r. W przypadku Polski proces akcesyjny rozpoczął się formalnie 8 kwietnia 1994 r. i zakończył się przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r.
3. Polska jest członkiem Unii Europejskiej od 2004 r. Referendum akcesyjne trwało 2 dni – 7 i 8 czerwca 2003 r. Za przystąpieniem do Unii Europejskiej zagłosowało 77,45% osób biorących udział w referendum, a frekwencja wyniosła 58,85%.
4. Razem z Polską w 2004 r. do Unii przystąpiły również Cypr, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Słowacja, Słowenia oraz Węgry. Było to największe rozszerzenie wspólnoty europejskiej w jej historii. Do kolejnego rozszerzenia doszło w 2007 r. – do Unii przystąpiły wtedy Bułgaria i Rumunia, a następnie do Unii dołączyła w 2013 r. Chorwacja. Obecnie w trakcie procesu akcesyjnego są Albania, Bośnia i Hercegowina, Gruzja, Mołdawia, Czarnogóra, Macedonia Północna, Serbia, Turcja oraz Ukraina.
5. W 1973 r. Wielka Brytania przystąpiła do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (następnie przekształconej w funkcjonującą w ramach Unii Europejskiej Wspólnotę Europejską w 1993 r.). W czerwcu 2016 r. w Wielkiej Brytanii odbyło się referendum w sprawie opuszczenia Unii Europejskiej. Za wystąpieniem z UE w referendum

zagłosowało 51,8% biorących udział przy frekwencji 72,2%. Wielka Brytania rozpoczęła proces wyjścia z Unii 29 marca 2017 r. na podstawie art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej, a oficjalnie proces ten zakończył się 31 stycznia 2020 r. Był to pierwszy taki przypadek w historii wspólnoty europejskiej.

6. Norwegia, Islandia i Lichtenstein nie należą do Unii Europejskiej, ale są z nią stowarzyszone w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego.
7. Parlament Europejski ma siedzibę w Strasburgu i Brukseli, co określone jest w prawie UE. Sesje plenarne odbywają się co miesiąc, oprócz sierpnia. Początkowo w Strasburgu podczas czterodniowego posiedzenia, a następnie w Brukseli, gdzie odbywają się sesje dodatkowe.
8. Pierwsze bezpośrednie wybory do Parlamentu Europejskiego odbyły się w czerwcu 1979 r., a pierwsze wybory, w których brali udział mieszkańcy Polski 13 czerwca 2004 r. Frekwencja w tych wyborach w Polsce wyniosła zaledwie 20,87%.
9. W latach 2009–2012 Przewodniczącym Parlamentu Europejskiego był Jerzy Buzek.
10. Euro jest oficjalną walutą w 20 państwach UE, czyli w: Austrii, Belgii, Chorwacji, Cyprze, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Litwie, Luksemburgu, Łotwie, Malcie, Niemczech, Portugalii, Słowacji, Słowenii i we Włoszech. Euro jako oficjalna waluta jest używana również w 6 państwach spoza Unii Europejskiej, czyli w: Andorze, Kosowie, Czarnogórze, Monako, San Marino, Państwie Watykańskim. Euro jako waluta zostało wprowadzone 1 stycznia 1999 r., początkowo jedynie w transakcjach bezgotówkowych, a 1 stycznia 2002 r. euro pojawiło się w formie gotówkowej. Pierwszymi państwami, które przyjęły euro były: Austria, Belgia, Finlandia, Francja, Niemcy, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Holandia, Portugalia i Hiszpania, czyli 11 państw.

11. Unia Europejska otrzymała w 2012 r. Pokojową Nagrodę Nobla za pracę na rzecz utrzymania pokoju w Europie. Było to wyrazem docenienia starań Unii Europejskiej w utrzymaniu pokoju w Europie i „braterstwa między narodami”.
12. 9 maja to Dzień Unii Europejskiej. Data ta stanowi odniesienie do 9 maja 1950 r., kiedy Robert Schuman ogłosił plan utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.
13. Autorem flagi UE jest Arsène Heitz. 12 złotych gwiazd symbolizuje solidarność i harmonię między narodami Europy. Liczba gwiazd nawiązuje także do starożytnej symboliki liczby 12, oznaczającej doskonałość i całość. Błędną jest natomiast często powtarzana teoria, że liczba gwiazdek symbolizowała liczbę państw–członków UE. W momencie przyjmowania flagi UE zrzeszała 14 państw.
14. W dniu 4 maja 2000 r. zostało ogłoszone motto Unii Europejskiej, tj. in varietate concordia – co w tłumaczeniu z łaciny oznacza „zjednoczona w różnorodności”.
15. 1 grudnia 1985 r. Rada Europejska wprowadziła wzór paszportu, który zastąpił dotychczasowe paszporty wydawane przez poszczególne państwa. Paszport wydawany na terytorium Unii Europejskiej ma kolor burgundzkiego wina, a na okładce widnieje napis „Unia Europejska” oraz nazwa państwa, którego obywatelem jest posiadacz paszportu.
16. W 1985 r. Francja, Niemcy, Belgia, Holandia i Luksemburg rozpoczęły projekt, znany dzisiaj jako strefa Schengen. Nazwa pochodzi od leżącego na granicy z Niemcami i Francją luksemburskiego miasta Schengen. Strefa Schengen umożliwia przede wszystkim zniesienie kontroli granicznych pomiędzy należącymi do niej państwami (chyba, że pojawi się zagrożenie). Obecnie należy do niej 23 z 27 państw członkowskich UE oraz Islandia, Lichtenstein, Norwegia i Szwajcaria jako członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu.

- 17.** Od 1985 r. miastom spełniającym określone wymogi w sferze inwestycji, kultury i promowania wartości europejskich nadaje się tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Pierwszym polskim miastem, które uzyskało ten tytuł był Kraków, który został wybrany w 2000 r. Po wstąpieniu Polski do UE tytuł ten uzyskał również w 2016 r. Wrocław. Z tej okazji we Wrocławiu odbył się szereg wydarzeń kulturalnych oraz imprez, tylko w 2016 r. było ich ponad 2000. Tytuł Europejskiej Stolicy Kultury uzyskały również m.in. Ateny (jako pierwsze miasto), Madryt, Dublin, Sztokholm, Praga, Wilno i Tallin.
- 18.** W 1992 r. na mocy traktatu z Maastricht powstał Fundusz Spójności, gwarantujący wsparcie finansowe dla słabiej rozwiniętych krajów UE, w szczególności w zakresie ochrony środowiska i infrastruktury transportowej.
- 19.** Parlament Europejski od 2008 r. przyznaje Europejską Nagrodę Obywatelską osobom lub organizacjom za realizowane przez nich projekty zachęcające m.in. do krzewienia wartości UE i poszanowania praw podstawowych. W 2020 r. jej laureatką była Fundacja Wolne Sądy. Nagrodę tę otrzymali również m.in. Polska Akcja Humanitarna, Inicjatywa Wolna Białoruś i Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy.

● PROPOZYCJA III

EUROPEJSKA DEBATA GŁOSY MŁODYCH

Pojęcia i zagadnienia do zapamiętania po zajęciach:

ordynacja wyborcza, zwykła większość, większość kwalifikowana

Czas: 30–45 minut

Sugestia: zadanie zaawansowane, sugerowane dla starszych klas

☆ Moduł: Wiedza

Przed rozpoczęciem zadania praktycznego sugerujemy skorzystanie z przygotowanych przez nas materiałów wideo – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i wyświetl materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

- 1.** Jak wyglądają aktualne zasady wyborów do Parlamentu Europejskiego?
- 2.** Kto może zostać wybrany do Parlamentu Europejskiego?
- 3.** Ile trwa kadencja Parlamentu Europejskiego?
- 4.** Ilu posłów i posłanek pełni swoją funkcję w Parlamencie Europejskim?

☆ Moduł: Umiejętności

Zadanie stanowiące główny punkt zajęć oparte jest na zasadach debaty oksfordzkiej.

Sugerowane materiały

- ➔ losy do wylosowania stron, w które wcielą się osoby uczestniczące w debacie (załącznik nr 3)
- ➔ losy do głosowania dla Parlamentu (załącznik nr 4)

👉 Zadanie

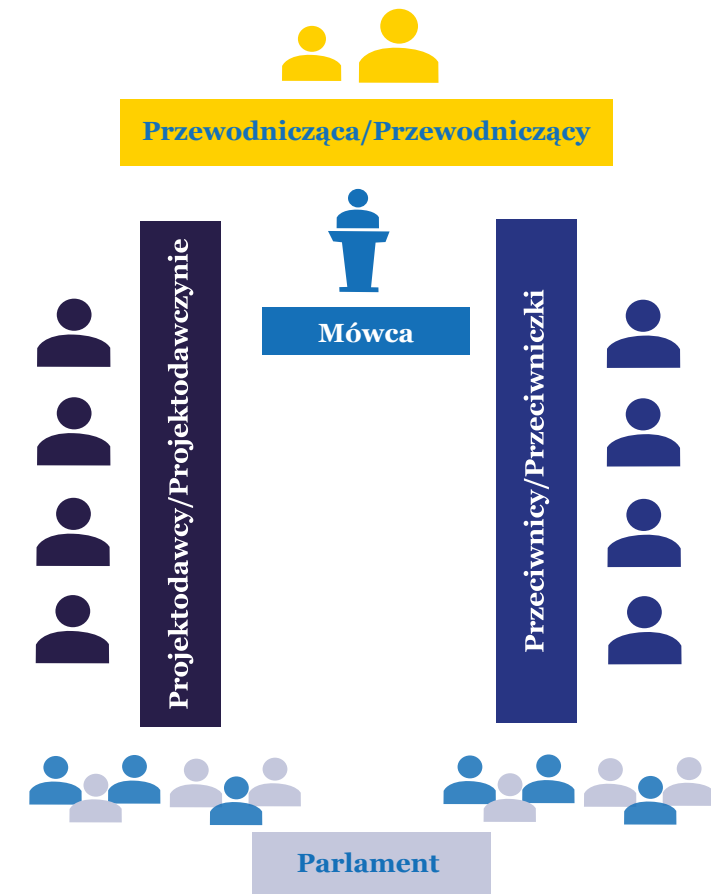
Podział grupy

Podziel klasę na trzy grupy: Projektodawców/Projektodawczynie, Przeciwników/Przeciwniczki i Parlament w drodze losowania (wzór losów do wydrukowania możesz znaleźć w sekcji „załączniki”).

Sam/a będziesz pełnił/a funkcję Przewodniczącej/Przewodniczącego.

Ustawienie sali

Ustaw salę według schematu przedstawionego na kolejnej stronie:

Przedmiot debaty

Powiedz, że w ramach zajęć będzie dyskutowana nowa propozycja przedstawiona na forum organów Unii Europejskiej, której bronić będzie musiała grupa Projektodawców/Projektodawczyń a protestować przeciwko niej grupa Przeciwników/Przeciwniczek.

Organizacja debaty

Krok 1:

Przedstawienie projektu

Zapisz treść proponowanej nowej regulacji na tablicy lub wyświetl na ekranie:

„Połowę Parlamentu Europejskiego muszą stanowić kobiety”.

Krok 2: Przygotowanie

Daj grupie przedstawiającej projekt i grupie sprzeciwiającej się tej regulacji 10 minut na przygotowanie argumentów:

Projektodawcy/Projektodawczynie – za wprowadzeniem nowych regulacji;

Przeciwnicy/Przeciwniczki – za uznaniem, że taka regulacja jest zła.

Osoby, które wchodzi w skład Parlamentu w tym czasie niech zastanowią się nad tym jakie jest ich zdanie wstępne, przed poznaniem argumentów stron debaty.

Krok 3: Deбата europejska

1. Rozpoczęcie debaty przez Przewodniczącą/Przewodniczącego, powitanie zebranych i przedstawienie zasad.
2. Przemówienia – naprzemienne wystąpienia członków obu drużyn (czas trwania wystąpienia reprezentanta każdej drużyny nie powinien przekroczyć 5 minut).
3. Ad vocem – każda drużyna ma 3 minuty na odpowiedź na twierdzenia drugiej strony.
4. Parlament może każdej ze stron zadać po trzy pytania.

Krok 4: Głosowanie

Wzór kart głosów do wydrukowania możesz znaleźć w sekcji „załączniki”.

Krok 5: Omówienie debaty

1. Poproś Parlament o wskazanie, jakie argumenty szczególnie przyciągnęły ich uwagę.
2. Zapytaj osoby przedstawiające projekt, jakie pytania parlamentarzystów były najtrudniejsze.
3. Rozważ z osobami sprzeciwiającymi się projektowi, co było największym wyzwaniem w dyskusji nad projektem.

Krok 6: Ogłoszenie wyników głosowania

Propozycje innych tematów do debaty

Pamiętaj! Mogą one być przedstawione jako propozycja nowego aktu prawnego lub jako tezy do dyskusji.

- ➡ O wszystkich decyzjach w Unii Europejskiej powinni decydować wszyscy jej mieszkańcy w drodze referendum ogólnoeuropejskiego.
- ➡ Europarlamentarzystów powinni wybierać tylko członkowie parlamentów krajowych, a nie wszyscy mieszkańcy Unii Europejskiej.
- ➡ Wybory do Parlamentu Europejskiego powinny odbywać się tylko za pomocą głosowania korespondencyjnego.
- ➡ Każde państwo członkowskie Unii Europejskiej powinno mieć równą liczbę przedstawicieli w Parlamencie Europejskim.

☆ Moduł: Wiedza

Materiały uzupełniające do zadania, z których możesz skorzystać po odbyciu debaty – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Czym zajmuje się Parlament Europejski?
2. Gdzie mieszczą się siedziby Parlamentu Europejskiego i jak wyglądają?
3. Ilu europarlamentarzystów reprezentuje Polskę a ilu mają inne Państwa?
4. Jak często odbywają się wybory do Parlamentu Europejskiego?
5. Jak Parlament Europejski podejmuje decyzje?

● PROPOZYCJA IV

UNIA EUROPEJSKA NASZE PRAWO

Pojęcia i zagadnienia do zapamiętania po zajęciach:

Parlament Europejski, Komisja Europejska, dyrektywa, rozporządzenie, traktat, prawo pierwotne, prawo wtórne, większość zwykła, większość kwalifikowana

Czas trwania: 30–45 minut

Sugestia: zadanie wymagające więcej czasu, proponowane dla starszych klas

Organizacja pracy

Podziel klasę na grupy od 5 do 8 osób. Połącz stoły, tak aby wszystkie osoby uczestniczące siedziały przodem do siebie i mogły pisać na jednym arkuszu papieru.

☆ Moduł: Wiedza

Opowiedz, jak Unia Europejska tworzy prawo, które obowiązuje Państwa Członkowskie.

Jako wprowadzenie do zajęć możesz skorzystać z przygotowanych przez nas materiałów wideo – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Co reguluje prawo unijne?
2. Jak wygląda proces stanowienia prawa w Unii Europejskiej?
3. Jak podejmowane są decyzje w Unii Europejskiej w wypadku uchwalania aktów prawnych?
4. Jakie akty prawne wydaje Unia Europejska?
5. Dla kogo wiążące są akty prawne Unii Europejskiej?

☆ Moduł: Umiejętności

Zaprezentuj przykład aktu prawnego stworzonego przez Unię Europejską – sugerujemy pokazać Dyrektywę Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych, która dostępna jest pod adresem: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994L0033>.

Krok 1:

Zaproponuj, aby każda z grup przygotowała projekt aktu prawnego według schematu, który opisano poniżej i zawarto też w sekcji „załączniki”. Zwróć uwagę, że mogą przygotować ten akt prawny na swój sposób, używając mniej technicznego języka. Ważne jest, aby propozycja zawierała kwestie ważne dla nich, w których uważają, że Unia Europejska powinna coś zrobić, co będzie obowiązkiem każdego Państwa wchodzącego w skład wspólnoty. Zachęć wszystkich do zastanowienia się nad preambułą, która powinna opisywać jaki jest cel tej regulacji, przekonywać do nowych propozycji. Powiedz, że w tym zadaniu ważna jest kreatywność!

Podpowiedź: Jeśli osoby uczestniczące w zadaniu nie będą miały pomysłu jaki akt zaproponować możesz zasugerować poniższe zakresy tematyczne:

- ➔ stworzenie specjalnego programu edukacji w szkołach państw UE (zaproponuj, żeby określili jego przedmiot, zasady prowadzenia, do kogo powinien on być adresowany, co ich zdaniem by zmienił);
- ➔ stworzenie specjalnego programu wymiany dla uczniów szkół średnich (zaproponuj, żeby określili jego zasady i cele).

Projekt powinien zawierać:

- ➔ **TYTUŁ AKTU PRAWNEGO** – informuje o tym czego dotyczy dana propozycja.
- ➔ **PREAMBUŁĘ**, czyli krótkie przedstawienie intencji, jaka przyświeca wprowadzeniu danej regulacji (mogą to być nawet dwa zdania). W tej części warto odpowiedzieć na pytanie:
DLACZEGO CHCEMY WPROWADZIĆ TAKIE NOWE ROZWIĄZANIE?
- ➔ **POSTANOWIENIA GŁÓWNE**, czyli przepisy, które zdaniem uczniów i uczennic Unia Europejska powinna uchwalić, żeby rozwiązać jakiś problem albo ułatwić im życie. W tej części warto odpowiedzieć na pytania:
**JAKIE ROZWIĄZANIE CHCEMY WPROWADZIĆ? NA CZYM ONO MA KONKRET-
NIE POLEGAĆ? I KTO MA JE REALIZOWAĆ?**
- ➔ **DATĘ WEJŚCIA W ŻYCIE**, czyli moment, w którym przepisy te zaczną obowiązywać (pamiętaj, że przepisy nie powinny wchodzić w życie z dnia na dzień. Zarówno organy administracji jak i obywatele muszą mieć czas dostosować się do nowych regulacji). W tej części warto odpowiedzieć na pytanie:
**OD KIEDY TAKIE ROZWIĄZANIE MOŻE OBOWIĄZYWAĆ WSZYSTKIE PAŃ-
STWA UNII?**

WAŻNA INFORMACJA!

Pamiętaj także, że w przypadku aktów prawa unijnego możemy mieć do czynienia z rozporządzeniami i dyrektywami. W przypadku dyrektywy, aby jej postanowienia obowiązywały Państwa co do zasady muszą podjąć działania legislacyjne aby ją poprawnie wdrożyć.

Krok 2:

Następnie poproś żeby jeden przedstawiciel/przedstawicielka każdej grupy zaprezentował/a projekt na forum klasy.

Krok 3:

Po prezentacji zachęć klasę do dyskusji na temat projektu.

Krok 4:

Po dyskusji poproś o oddanie głosu za lub przeciw przez podniesienie ręki.

Krok 5:

Po poznaniu wyników głosowania zastanówcie się wspólnie, dlaczego projekt zyskał poparcie lub nie. Spróbuj zadać pytania:

- ➡ czy pomysł był ciekawy?
- ➡ czy propozycja została odpowiednio przygotowana?
- ➡ czy argumentacja przedstawiona przez przedstawiciela/przedstawicielkę grupy była dobrze opracowana?
- ➡ co zdecydowało o poparciu/odrzuconiu?

☆ Moduł: Wiedza

Materiały uzupełniające do zadania, z których możesz skorzystać po odbyciu debaty – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo.

Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Jaki akt prawny określa zakres działania Unii Europejskiej?
2. Czym zajmuje się Parlament Europejski?
3. Czym zajmuje się Komisja Europejska?
4. Jakie jeszcze organy działają w strukturach europejskich?
5. Jak wyglądają zasady wyborów do Parlamentu Europejskiego?
6. Ile trwa kadencja Parlamentu Europejskiego?
7. O jakich sprawach Parlament Europejski decydował w ostatniej kadencji?
8. Jak wygląda proces tworzenia prawa w Unii Europejskiej?

PROPOZYCJA V

UNIA EUROPEJSKA UNIA PRAW I WARTOŚCI

Pojęcia i zagadnienia do zapamiętania po zajęciach:

prawa podstawowe, konstytucja, Karta Praw Podstawowych, Europejska Konwencja Praw Człowieka, prawa obywatelskie i społeczne, ochrona prawna

Czas trwania: 45–60 minut

Sugestia: zadanie zaawansowane, proponowane dla starszych klas zainteresowanych tematyką. Materiały wideo można wykorzystać też samodzielnie.

Przygotowanie

Udostępnij klasie Kartę Praw Podstawowych – możesz ją wydrukować lub przekazać linki do bazy aktów prawnych Unii Europejskiej: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT>.

☆ Moduł: Wiedza

Materiały wprowadzające do zadania, z których możesz skorzystać przed zadaniem praktycznym – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo:

1. Co to jest Karta Praw Podstawowych?
2. Kiedy powstała Karta Praw Podstawowych?
3. Dlaczego powstała Karta Praw Podstawowych?
4. Czy Karta Praw Podstawowych obowiązuje w Polsce?
5. Jakie znaczenie ma dla nas Karta Praw Podstawowych?

☆ Moduł: Umiejętności

Zadanie wprowadzające

Zapytaj osób uczestniczących w zajęciach:

- ➡ czy wcześniej wiedzieli, że jest taki akt jak Karta Praw Podstawowych?
- ➡ co myślą o Karcie Praw Podstawowych po jej lekturze?
- ➡ jakim językiem jest ona napisana?
- ➡ czy jest zrozumiała dla wszystkich?
- ➡ czy wydaje im się ważna dla ich nich?

Zadanie główne

Krok 1:

Podziel klasę na grupy składające się z 5–8 osób i poproś, aby po zapoznaniu z Kartą Praw Podstawowych wypisali prawa, które ich zdaniem:

I grupa – są szczególnie ważne dla osób z niepełnosprawnościami.

II grupa – szczególnie ważne dla polskich obywateli mieszkających i pracujących w innym państwie Unii Europejskiej.

III grupa – są szczególnie ważne dla dzieci.

IV grupa – są szczególnie ważne dla osób starszych.

Krok 2:

Poproś każdą z grup o zaprezentowanie swoich odpowiedzi.

Krok 3:

Następnie sugerujemy w zależności od dostępnego czasu zrealizowanie zadania uzupełniającego 1 i/lub 2.

Zadanie uzupełniające 1

Po porównaniu odpowiedzi stwórzcie katalog najważniejszych dla Was praw z Karty Praw Podstawowych.

Zadanie uzupełniające 2

Zastanówcie się wspólnie, czy są jakieś prawa, których brakuje w Karcie. Jeśli osoby uczestniczące w zadaniu nie będą miały swoich pomysłów zapytaj:

- Co myślą o dodaniu do Karty Praw Podstawowych prawa do czystego środowiska?
- Co myślą o dodaniu do Karty Praw Podstawowych zakazu szerzenia dezinformacji?

☆ Moduł: Wiedza

Materiały podsumowujące, z których możesz skorzystać po zadaniu praktycznym i przeprowadzonych dyskusjach z klasą – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Jakie prawa chroni Karta Praw Podstawowych?
2. Dlaczego Karta Praw Podstawowych nazywana jest nowoczesnym katalogiem praw człowieka?
3. Jakie znaczenie ma dla nas Karta Praw Podstawowych?
4. Czy Karta Praw Podstawowych to to samo co Europejska Konwencja Praw Człowieka?

PODSTAWOWE ARTYKUŁY KARTY PRAW PODSTAWOWYCH DO WYKORZYSTANIA PRZY ROZWIĄZYWANIU ZADANIA

Grupa I:

Artykuł 21

Niedyskryminacja

1. Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

2. W zakresie zastosowania Traktatów i bez uszczerbku dla ich postanowień szczególnych zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

Artykuł 26

Integracja osób niepełnosprawnych

Unia uznaje i szanuje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności.

Grupa II:

Artykuł 5

Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej

2. Nikt nie może być zmuszony do świadczenia pracy przymusowej lub obowiązkowej.

Artykuł 12

Wolność zgromadzania się i stowarzyszania się

1. Każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego zgromadzania się oraz do swobodnego stowarzyszania się na wszystkich poziomach, zwłaszcza w sprawach politycznych, związkowych i obywatelskich, z którego wynika prawo każdego do tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla obrony swoich interesów.

Artykuł 15

Wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy

1. Każdy ma prawo do podejmowania pracy oraz wykonywania swobodnie wybranego lub zaakceptowanego zawodu.

2. Każdy obywatel Unii ma swobodę poszukiwania zatrudnienia, wykonywania pracy, korzystania z prawa przedsiębiorczości oraz świadczenia usług w każdym Państwie Członkowskim.

3. Obywatele państw trzecich, którzy posiadają zezwolenie na pracę na terytorium Państw Członkowskich, mają prawo do takich samych warunków pracy, z jakich korzystają obywatele Unii.

Artykuł 23

Równość kobiet i mężczyzn

Należy zapewnić równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym w zakresie zatrudnienia, pracy i wynagrodzenia.

Zasada równości nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu środków zapewniających specyficzne korzyści dla osób płci niedostatecznie reprezentowanej.

Artykuł 28

Prawo do rokowań i działań zbiorowych

Pracownicy i pracodawcy, lub ich odpowiednie organizacje, mają, zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi, prawo do negocjowania i zawierania układów zbiorowych pracy na odpowiednich poziomach oraz do podejmowania, w przypadkach konfliktu interesów, działań zbiorowych, w tym strajku, w obronie swoich interesów.

Artykuł 29

Prawo dostępu do pośrednictwa pracy

Każdy ma prawo dostępu do bezpłatnego pośrednictwa pracy.

Artykuł 30

Ochrona w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy

Każdy pracownik ma prawo do ochrony w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy, zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi.

Artykuł 31

Należyte i sprawiedliwe warunki pracy

1. Każdy pracownik ma prawo do warunków pracy szanujących jego zdrowie, bezpieczeństwo i godność.

2. Każdy pracownik ma prawo do ograniczenia maksymalnego wymiaru czasu pracy, do okresów dziennego i tygodniowego odpoczynku oraz do corocznego płatnego urlopu.

Artykuł 32

Zakaz pracy dzieci i ochrona młodocianych w pracy

Praca dzieci jest zakazana. Minimalny wiek dopuszczenia do pracy nie może być niższy niż minimalny wiek zakończenia obowiązkowego szkolnego, bez uszczerbku dla uregulowań bardziej korzystnych dla młodocianych i z wyjątkiem ograniczonych odstępstw.

Młodociani dopuszczeni do pracy muszą mieć zapewnione warunki pracy odpowiednie dla ich wieku oraz być chronieni przed wyczerpaniem ekonomicznym oraz jakąkolwiek pracą, która mogłaby szkodzić ich bezpieczeństwu, zdrowiu lub rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, moralnemu i społecznemu albo utrudniać im edukację.

Artykuł 33

Życie rodzinne i zawodowe

1. Rodzina korzysta z ochrony prawnej, ekonomicznej i społecznej.

2. W celu pogodzenia życia rodzinnego z zawodowym każdy ma prawo do ochrony przed zwolnieniem z pracy z powodów związanych z macierzyństwem i prawo do płatnego urlopu macierzyńskiego oraz do urlopu wychowawczego po urodzeniu lub przysposobieniu dziecka.

Artykuł 34

Zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna

1. Unia uznaje i szanuje prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz do usług społecznych, zapewniających ochronę w takich przypadkach, jak: macierzyństwo, choroba, wypadki przy pracy, zależność lub podeszły wiek oraz w przypadku utraty zatrudnienia, zgodnie z zasadami ustanowionymi w prawie Unii oraz ustawodawstwach i praktykach krajowych.

2. Każdy mający miejsce zamieszkania i przemieszczający się legalnie w obrębie Unii Europejskiej ma prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego i przywilejów socjalnych zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi.

3. W celu zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa, Unia uznaje i szanuje prawo do pomocy społecznej i mieszkaniowej dla zapewnienia, zgodnie z zasadami ustanowionymi w prawie Unii oraz ustawodawstwach i praktykach krajowych, godnej egzystencji wszystkim osobom pozbawionym wystarczających środków.

Grupa III:

Artykuł 14

Prawo do nauki

1. Każdy ma prawo do nauki i dostępu do kształcenia zawodowego i ustawicznego.
2. Prawo to obejmuje możliwość korzystania z bezpłatnej nauki obowiązkowej.
3. Wolność tworzenia placówek edukacyjnych z właściwym poszanowaniem zasad demokratycznych i prawo rodziców do zapewnienia wychowania i nauczania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi, filozoficznymi i pedagogicznymi są szanowane, zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tej wolności i tego prawa.

Artykuł 24

Prawa dziecka

1. Dzieci mają prawo do takiej ochrony i opieki, jaka jest konieczna dla ich dobra. Mogą one swobodnie wyrażać swoje poglądy. Poglądy te są brane pod uwagę w sprawach, które ich dotyczą, stosownie do ich wieku i stopnia dojrzałości.
2. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, zarówno podejmowanych przez władze publiczne, jak i instytucje prywatne, należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka.

3. Każde dziecko ma prawo do utrzymywania stałego, osobistego związku i bezpośredniego kontaktu z obojgiem rodziców, chyba że jest to sprzeczne z jego interesami.

Grupa IV:

Artykuł 21

Niedyskryminacja

1. Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
2. W zakresie zastosowania Traktatów i bez uszczerbku dla ich postanowień szczególnych zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

Artykuł 25

Prawa osób w podeszłym wieku

Unia uznaje i szanuje prawo osób w podeszłym wieku do godnego i niezależnego życia oraz do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym.

Artykuł 34

Zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna

1. Unia uznaje i szanuje prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz do usług społecznych, zapewniających ochronę w takich przypadkach, jak: macierzyństwo, choroba, wypadki przy pracy, zależność lub podeszły wiek oraz w przypadku utraty zatrudnienia, zgodnie z zasadami ustanowionymi w prawie Unii oraz ustawodawstwach i praktykach krajowych.

WARSZTATY

● WARSZTAT 1

KARTA UCZNIOWSKICH PRAW PODSTAWOWYCH

☆ Moduł: Umiejętności

Czas trwania: 20–25 minut

Sugestia: zadanie dla młodszych i starszych klas

Zadanie: Podziel klasę na kilka grup. Rozdaj grupom opis sytuacji (opisy do druku znajdują się w sekcji „załączniki”). Poproś, aby osoby uczestniczące w doświadczeniu przygotowały odpowiedzi na pytania znajdujące się na końcu opisów sytuacji. Na zadanie mają kilkanaście minut. Następnie omów z klasą odpowiedzi. Zadbaj o to, by każda grupa odpowiedziała na przynajmniej jedno pytanie. Skorzystaj z modułu „Wiedza” i porozmawiaj z klasą o Karcie Praw Podstawowych. Jeśli masz więcej czasu, możecie przyrzeć się zasadom i regulacjom obowiązującym w statucie Waszej szkoły.

OPIS SYTUACJI

W jednej z miejscowości państwa członkowskiego Unii Europejskiej istniały trzy szkoły średnie: Elitarna Akademia Rozwoju, Szkoła Perspektywy Zawodowej oraz Publiczne Liceum. Każda z tych placówek miała własne zasady i regulacje zawarte w statucie szkoły, które różniły się od siebie znacząco. Jednakże, niezależnie od statusu społecznego, czy finansowego, osoby uczniowskie miały wspólne doświadczenia związane z łamaniem ich praw.

W Elitarnej Akademii Rozwoju osoby uczniowskie pochodziły głównie z zamożniejszych rodzin, a ich rodzice płacili wysokie czesne związane z ich uczestnictwem w zajęciach – co wiązało się z ich znacznym uprzywilejowaniem na tle innych osób uczniowskich z tej miejscowości. Dotykały ich jednak problemy związane ze zbyt dużymi wymaganiami, przeciążeniem i presją uzyskiwania jak najlepszych wyników.

W Szkole Perspektywy Zawodowej oraz Publicznym Liceum osoby uczniowskie reprezentowały różnorodne środowiska społeczne zmagając się często z systemowym łamaniem ich praw ze strony nauczycielek i nauczycieli, a także dyrekcji. Postanowienia statutów tych szkół zawierały bowiem elementy dyskryminacyjne odnoszące się m.in. do wyglądu osób uczniowskich. Apele samorządów uczniowskich tych szkół do dyrekcji dot. zmiany treści statutów nie przyniosły oczekiwanego efektu. Dyrekcja w obu przypadkach wprost odmówiła zmiany treści, uznając to za niedopuszczalną ingerencję osób uczniowskich w powagę instytucji szkoły.

Zaniepokojone nierównościami i łamaniem swoich praw, grupy uczniowskie z obu szkół postanowiły działać – kontaktując się również z samorządem uczniowskim Elitarnej Akademii Rozwoju. W wyniku zorganizowanej burzy mózgów osoby reprezentujące ww. szkoły zebrały się w celu uchwalenia Karty Praw Uczniowskich – uznając to za najlepsze rozwiązanie. Dokument ten miałby obowiązywać we wszystkich placówkach w tej miejscowości. Opracowanie tej karty wymagało współpracy, kompromisów i wielu godzin dyskusji, jednak po serii konsultacji we wszystkich szkołach – zakończyło się spisaniem wspólnego dokumentu, który został zatwierdzony przez trzy samorządy uczniowskie.

W dokumencie tym uwzględnione zostały uniwersalne potrzeby wszystkich grup społecznych, które reprezentowały osoby uczniowskie.

Pytania do zadania grupom:

1. Jak oceniacie pomysły osób uczniowskich dot. spisania Karty Praw Uczniowskich?
2. Czy ma on umocowanie w duchu i idei Unii Europejskiej?
3. Jakie zapisy powinny znaleźć się w takiej Karcie?
4. Jakie prawa i wolności mogłyby zostać uwzględnione przy uchwalaniu treści Karty?
5. Czy dyrekcja odmawiając udziału osób uczniowskich przy tworzeniu statutu naruszyła ich prawa i wolności gwarantowane przez prawo unijne? Jeśli tak – jakie?

☆ Moduł: Wiedza

Materiały uzupełniające do zadania, z których możesz skorzystać po odbyciu debaty – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Jakie prawa chroni Karta Praw Podstawowych?
2. Dlaczego Karta Praw Podstawowych nazywana jest nowoczesnym katalogiem praw człowieka?
3. Jakie znaczenie ma dla nas Karta Praw Podstawowych?
4. Czy Karta Praw Podstawowych to samo co Europejska Konwencja Praw Człowieka?

WARSZTAT 2

UNIA PIŁKARSKA

☆ Moduł: umiejętności

Czas trwania: 20-25 minut

Sugestia: zadanie dla młodszych i starszych klas

Zadanie: Podziel klasę na kilka grup. Rozdaj grupom opis sytuacji (opisy do druku znajdują się w sekcji „załączniki”). Poproś, aby osoby uczestniczące w doświadczeniu przygotowały odpowiedzi na pytania znajdujące się na końcu opisów sytuacji. Na zadanie mają kilkanaście minut. Następnie omów z klasą odpowiedzi. Zadbaj o to, by każda grupa odpowiedziała na przynajmniej jedno pytanie. Skorzystaj z modułu „Wiedza” i porozmawiaj z klasą o wyborach do Parlamentu Europejskiego, procesie tworzenia prawa w Unii Europejskiej i podejmowanych na poziomie unijnym decyzjach. Spróbujcie wspólnie znaleźć podobieństwa i zidentyfikować ogólne wartości, na których opiera się Unia Europejska, takie jak demokracja, poszanowanie praw, równość i wolność.

OPIS SYTUACJI

Tomek i Marek przyjaźnią się od dziecka. Połączyła ich pasja do piłki nożnej i klub sportowy, w którym wspólnie grali. Niestety Tomek razem z rodzicami przeprowadził się do innego miasta, więc jego kontakty z Markiem były rzadsze. Tomek wstąpił także do lokalnego klubu sportowego. Podczas jednego ze spotkań, chłopcy opowiadając o swoich klubach wpadli

na pomysł zorganizowania wspólnego meczu między swoimi drużynami.

Dla chłopców było to trudne wyzwanie, ale ostatecznie udało im się zorganizować mecz, który cieszył się ogromną popularnością wśród lokalnej społeczności.

Chłopcy, uradowani swoim sukcesem postanowili, że mecze między ich drużynami będą odbywać się regularnie. Pomysł ten został przyjęty z entuzjazmem pośród kolegów i koleżanek z innych miejscowości, którzy również chcieli dołączyć do rozgrywek. Inicjatywa cieszyła się tak dużym zainteresowaniem, że wkrótce przerodziła się w większe przedsięwzięcie.

Wśród dzieci powstała koncepcja stworzenia ligi piłkarskiej, z własnymi rozgrywkami, tabelą wyników, własną nazwą i swoim logo.

Ostatecznie postanowiono zorganizować wspólne rozgrywki ligowe 16 zespołów. Dzieci z największego zespołu, który mieści się w mieście wojewódzkim, uznały, że skoro ich klub jest największy i najbardziej utytułowany, rozgrywki powinny odbywać się na określonych przez nich zasadach. Tomek i Marek oraz pozostałe zespoły uznały jednak, że takie rozwiązanie jest nieuczciwe i skoro rozgrywki są wspólne i wszystkie drużyny biorą w nich udział na równych zasadach, to przedstawiciele każdej z drużyn powinni mieć takie samo prawo głosu. Pojawił się także pomysł, aby w ważnych sprawach dla całej ligi wymagana była jednomyślność wszystkich drużyn.

Dodatkowo jeden z klubów uznał, że piłka nożna to sport dla chłopaków, więc dziewczyny nie mogą korzystać z ich boiska i nie powinny brać też udziału w rozgrywkach ligowych. Takie stanowisko spotkało się z dezaprobatą reszty drużyn, których członkowie zaczęli się zastanawiać czy w lidze powinna grać drużyna, która podejmuje praktyki dyskryminacyjne.

Przed rozpoczęciem rozgrywek pojawiło się wiele spraw do uzgodnienia i załatwienia. Wśród osób biorących udział w lidze zapanował chaos komunikacyjny, a ważne infor-

macje nie docierały zawsze do wszystkich z 16 klubów. Tomek i Marek postanowili usprawnić komunikację i zaproponowali, aby każda z drużyn wybrała swojego przedstawiciela, a wybrane w taki sposób 16 osób dyskutowało i uzgadniało między sobą najważniejsze sprawy na regularnych spotkaniach.

Pytania do zadania grupom:

1. Kto i w jaki sposób powinien decydować sprawach związanych ze wspólnymi rozgrywkami?
2. Jakie kroki powinny podjąć dzieci, aby możliwy był kompromis pomiędzy wszystkimi drużynami?
3. Kto powinien stworzyć regulamin rozgrywek? Czy powinien on być zaakceptowany przez wszystkie kluby czy przez większość?
4. Gdzie powinny odbywać się mecze?
5. Czy drużyny powinny płacić składkę członkowską na poczet działalności ligi? Czy część z tych pieniędzy powinna być przeznaczona na pomoc w finansowaniu drużyn z mniejszych miejscowości?
6. Czy drużyny mogą wymagać, aby do ligi należały zespoły kierujące się określonymi wartościami?
7. Czy pomysł wyboru przedstawicieli usprawni komunikację między drużynami? W jaki sposób przedstawiciele drużyn powinni zostać wybrani?
8. W jaki sposób powinni być wybrani sędziowie, aby prowadzili spotkania w obiektywny i bezstronny sposób? Kto powinien decydować o ich wyborze?

☆ Moduł: Wiedza

Materiały uzupełniające do zadania, z których możesz skorzystać po odbyciu debaty – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Czym zajmuje się Parlament Europejski?
2. Czym zajmuje się Komisja Europejska?
3. Jakie jeszcze organy działają w strukturach europejskich?
4. Jak wyglądają zasady wyborów do Parlamentu Europejskiego?
5. Ile trwa kadencja Parlamentu Europejskiego?
6. O jakich sprawach Parlament Europejski decydował w ostatniej kadencji?
7. Jak wygląda proces tworzenia prawa w Unii Europejskiej?

WARSZTAT 3

UNIJNE PRAWO RÓWNOŚCI

★ Moduł: Umiejętności

Czas trwania: 20–25 minut

Sugestia: zadanie dla grup zaawansowanych, sugerowane dla starszych klas

Zadanie: Podziel klasę na kilka grup. Rozdaj grupom opis sytuacji (opisy do druku znajdują się w sekcji „załączniki”). Poproś, aby osoby uczestniczące w doświadczeniu przygotowały odpowiedzi na pytania znajdujące się na końcu opisów sytuacji. Na zadanie mają kilkanaście minut. Następnie omów z klasą odpowiedzi. Zadbaj o to, by każda grupa zabrała głos w dyskusji. Skorzystaj z modułu „Wiedza” i porozmawiaj z klasą o prawach i wolnościach chronionych w Unii Europejskiej oraz zasadzie pierwszeństwa prawa UE. Zastanówcie się wspólnie nad rolą europejskich trybunałów i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

OPIS SYTUACJI

Parlamentarzyści jednego z mniejszych państw członkowskich chcą wprowadzić regulację, zgodnie z którą funkcjonujący w ramach Unii Europejskiej program wymiany studentów będzie bezpłatny tylko dla państw sąsiadujących. Oznacza to, że np. studentka z Polski nie będzie mogła bezpłatnie korzystać z wymiany z uniwersytetem w Hiszpanii.

Nowe zasady programu wymiany stawiałyby w pozycji istotnie uprzywilejowanej osoby studiujące w krajach tzw. Europy Zachodniej, które dołączyły do Unii Europejskiej jako pierwsze, ograniczając jednocześnie możliwość poznawania ich przez osoby studiujące z innych krajów.

Prasa europejska poinformowała, że zgodnie z jej ustaleniami rząd ww. państwa uzgodnił już niezbędną większość w Radzie Unii Europejskiej do przegłosowania swojego pomysłu.

W związku z tymi doniesieniami na uniwersytetach europejskich, w szczególności w Europie Środkowej i Wschodniej organizacje studenckie zorganizowały protesty chcąc wyrazić swój sprzeciw wobec planowanych zmian. Organizacje te podkreślały rażącą niezgodność proponowanych przez ww. rząd rozwiązań zarówno z prawem pierwotnym Unii Europejskiej, w szczególności Kartą Praw Podstawowych, jak i Europejską Konwencją Praw Człowieka.

Protesty zostały szybko stłumione przez wewnętrzne organy uniwersytetów państw członkowskich. Zagrożono bowiem, że studenci uczestniczących w protestach nie zaliczą roku akademickiego. Wywołało to oburzenie wśród społeczności studenckiej. Pomimo to cała akcja została zwieńczona ponadnarodową petycją w sprawie zablokowania nowych regulacji, a organizacje studenckie rozpoczęły również europejską inicjatywę obywatelską, w ramach której chcą zebrać 1 000 000 podpisów pod projektem nowego programu edukacyjnego, uwzględniającego potrzeby wszystkich społeczności państw członkowskich.

Pytania do zadania grupom:

1. Jak oceniacie takie rozwiązanie?
2. Czy jest ono sprawiedliwe?
3. Jak myślicie, dlaczego parlamentarzyści zdecydowali się na taką propozycję?

4. Czy uważacie, że jest ona zgodna z duchem i ideą Unii Europejskiej? Uzasadnijcie dlaczego tak, a dlaczego nie?
5. Jak myślicie, co osobom studiującym w Unii Europejskiej daje możliwość bezpłatnego studiowania w innym państwie członkowskim?
6. Jakie są korzyści dla Unii Europejskiej z funkcjonowania programu wymiany dla osób studiujących?
7. Jakie prawa i wolności gwarantowane przez prawo unijne zostały naruszone w niniejszej sprawie?
8. Jakie prawa i wolności gwarantowane przez Europejską Konwencję Praw Człowieka zostały naruszone w niniejszej sprawie?
9. Zaproponujcie orzeczenie, które po rozpoznaniu niniejszej sprawy mógłby wydać Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejski Trybunał Praw Człowieka.
10. Czy rozpoczęta przez organizacje studenckie procedura zbiórki podpisów może okazać się skuteczna? Jeśli tak, jakie warunki muszą zostać spełnione, by tak się stało?

☆ Moduł: Wiedza

Materiały uzupełniające do zadania, z których możesz skorzystać po odbyciu debaty – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Jakie akty prawne chronią prawa i wolności w Unii Europejskiej?
2. Czy prawo państwa członkowskiego musi być zgodne z prawem unijnym?
3. Kto bada zgodność prawa krajowego z prawem unijnym?
4. Czym zajmuje się Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej?
5. Czym zajmuje się Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich?

PODSTAWOWE ARTYKUŁY DO WYKORZYSTANIA PRZY ROZWIĄZYWANIU ZADANIA

KARTA PRAW PODSTAWOWYCH

Artykuł 11

Wolność wypowiedzi i informacji

1. Każdy ma prawo do wolności wypowiedzi. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe.
2. Szanuje się wolność i pluralizm mediów.

Artykuł 12

Wolność zgromadzania się i stowarzyszania się

1. Każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego zgromadzania się oraz do swobodnego stowarzyszania się na wszystkich poziomach, zwłaszcza w sprawach politycznych, związkowych i obywatelskich, z którego wynika prawo każdego do tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla obrony swoich interesów.
2. Partie polityczne na poziomie Unii przyczyniają się do wyrażania woli politycznej jej obywateli.

Artykuł 14

Prawo do nauki

1. Każdy ma prawo do nauki i dostępu do kształcenia zawodowego i ustawicznego.
2. Prawo to obejmuje możliwość korzystania z bezpłatnej nauki obowiązkowej.

3. Wolność tworzenia placówek edukacyjnych z właściwym poszanowaniem zasad demokratycznych i prawo rodziców do zapewnienia wychowania i nauczania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem religijnymi, filozoficznymi i pedagogicznymi są szanowane, zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tej wolności i tego prawa.

Artykuł 20

Równość wobec prawa

Wszyscy są równi wobec prawa.

Artykuł 21

Niedyskryminacja

1. Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
2. W zakresie zastosowania Traktatów i bez uszczerbku dla ich postanowień szczególnych zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

EUROPEJSKA KONWENCJA PRAW CZŁOWIEKA

ARTYKUŁ 10

Wolność wyrażania opinii

1. Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe. Niniejszy przepis nie wyklucza prawa Państw do poddania procedurze zezwoleń przedsiębiorstw radiowych, telewizyjnych lub kinematograficznych.

2. Korzystanie z tych wolności pociągających za sobą obowiązki i odpowiedzialność może podlegać takim wymogom formalnym, warunkom, ograniczeniom i sankcjom, jakie są przewidziane przez ustawę i niezbędne w społeczeństwie demokratycznym w interesie bezpieczeństwa państwowego, integralności terytorialnej lub bezpieczeństwa publicznego ze względu na konieczność zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, z uwagi na ochronę zdrowia i moralności, ochronę dobrego imienia i praw innych osób oraz ze względu na zapobieżenie ujawnieniu informacji poufnych lub na zagwarantowanie powagi i bezstronności władzy sądowej.

ARTYKUŁ 11

Wolność zgromadzeń i stowarzyszenia się

1. Każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego zgromadzenia się oraz do swobodnego stowarzyszenia się, włącznie z prawem tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla ochrony swoich interesów.

2. Wykonywanie tych praw nie może podlegać innym ograniczeniom niż te, które określa ustawa i które są konieczne w społeczeństwie demokratycznym z uwagi na interesy bezpieczeństwa państwowego lub publicznego, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwu,

ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób. Niniejszy przepis nie stanowi przeszkody w nakładaniu zgodnych z prawem ograniczeń korzystania z tych praw przez członków sił zbrojnych, policji lub administracji państwowej.

ARTYKUŁ 14

Zakaz dyskryminacji

Korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej Konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z takich powodów jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź z jakichkolwiek innych przyczyn.

PROTOKÓŁ DODATKOWY DO KONWENCJI

ARTYKUŁ 2

Prawo do nauki Nikt nie może być pozbawiony prawa do nauki. Wykonując swoje funkcje w dziedzinie wychowania i nauczania, Państwo uznaje prawo rodziców do zapewnienia tego wychowania i nauczania zgodnie z ich własnymi przekonaniem religijnymi i filozoficznymi.

WARSZTAT 4

W UNII KTO PYTA NIE BŁĄDZI

☆ Moduł: Umiejętności

Czas trwania: 20–25 minut

Sugestia: zadanie dla grup zaawansowanych, sugerowane dla starszych klas

Zadanie: Podziel klasę na kilka grup. Rozdaj grupom opis sytuacji (opisy do druku znajdują się w sekcji „załączniki”). Poproś, aby osoby uczestniczące w doświadczeniu przygotowały odpowiedzi na pytania znajdujące się na końcu opisów sytuacji. Na zadanie mają kilkanaście minut. Następnie omów z klasą odpowiedzi. Zadbaj o to, by każda grupa zabrała głos w dyskusji. Skorzystaj z modułu „Wiedza” i porozmawiaj z klasą o prawach i wolnościach chronionych w Unii Europejskiej oraz zasadzie pierwszeństwa prawa UE. Zastanówcie się wspólnie nad rolą europejskich trybunałów i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

OPIS SYTUACJI

W Szkole Ponadpodstawowej nr 25 w miejscowości jednego z państw członkowskich zorganizowano wybory do samorządu uczniowskiego, w których kandydował Antoni – dotychczasowy przewodniczący i prywatnie syn dyrektora szkoły oraz Gabriela – nowa uczennica, która zaczęła uczęszczać do ww. szkoły od początku trwającego roku szkolnego.

Atmosfera towarzysząca wyborom była pełna ekscytacji i nadziei na zmiany, które miały przynieść nowe władze uczniowskie, gdyż obecny przewodniczący był często posądzany o realizację polityki w interesie swojego ojca – dyrektora, która nie zawsze szła w parze z interesem i prawami osób uczniowskich.

W dniu wyborów, po przeliczeniu głosów, ogłoszono, że nową przewodniczącą samorządu uczniowskiego została Gabriela. Jej wygrana była szeroko komentowana przez społeczność szkolną oraz przyjęta z entuzjazmem przez jej zdecydowaną większość – uzyskała ona bowiem aż 70% głosów.

Jednakże radość ta w murach szkoły nie trwała długo. Następnego dnia dyrektor szkoły ogłosił, że unieważnił wybory, wobec czego w roli pełniącego obowiązki pozostaje dotychczasowy przewodniczący – Antoni. Decyzję tę argumentował naruszeniem regulaminu wyborczego, nie przedstawiając jednak żadnych konkretnych dowodów ani szczegółów. Co więcej, kolejnego dnia na stronie szkoły pojawił się komunikat o ogłoszeniu nowego statutu szkolnego, w którym znalazł się zapis zabraniający publicznego omawiania spraw związanych z wyborami, w szczególności kwestionowania statusu pełniącego obowiązki przewodniczącego. Działania te zostały zagrożone surowymi karami. Na stronie nie pojawiła się jednak informacja o nowym terminie wyborów, który zgodnie z wcześniejszą wersją statutu powinien zostać „ogłoszony niezwłocznie”. Zapis ten w nowej wersji został jednak usunięty.

Osoby uczniowskie były oburzone, czując, że ich głosy zostały zignorowane, a decyzje dyrektora niesprawiedliwe. Społeczność uczniowska postanowiła się nie poddawać, gromadząc dowody i świadectwa osób uczniowskich, które jednoznacznie wskazywały, że wybory przebiegły zgodnie z zasadami. Z pomocą mamy jednego z uczniów, która jest prawniczką, osoby uczniowskie odwołały się do Kuratorium Oświaty ws. zgodności postanowień nowego statutu z powszechnie obowiązującym prawem (będąc pewnym

słuszności i legalności swoich działań). Kuratorium wiedziało, że w innych szkołach (nie tylko na obszarze jego działania, ale też innych Kuratoriów) również dochodzi do podobnych praktyk.

W związku z tym Kuratorium postanowiło rozstrzygnąć kwestę takich zapisów w statutach raz na zawsze. Skorzystała w ten sposób z nowej procedury. W poprzednim roku przedstawiciele kuratoriów ze wszystkich województw wiedząc, że na poziomie szkół podejmowanych jest wiele ważnych decyzji wpływających na funkcjonowanie systemu edukacji, szkół i osób uczniowskich, powołali Komitet Konsultacyjny. Składał on się z niezależnych przedstawicieli. Każdy był powoływany na wniosek jednego Kuratorium województwa. Były to osoby o niekwestionowanej pozycji w zakresie prawa, praw człowieka, praw dzieci i praw osób uczniowskich. Komitet mógł ogłosić swój pogląd po zadaniu pytania przez któreś z kuratoriów. Decyzja Komitetu następnie była ogłaszana w Internecie i mogły się do niej odwoływać inne kuratoria, jak i dyrektorzy oraz społeczność uczniowska. Jednocześnie, Komitet nie wydawał decyzji w konkretnym sporze, który był prowadzony w Kuratorium, ale zajmował stanowisko w sprawach ogólnych – jak np. wprowadzone nowe regulacje, zmiany zapisów statutów.

W sprawie Szkoły nr 25 Kuratorium zadało Komitetowi Konsultacyjnemu szereg pytań dotyczących możliwości wprowadzenia takich rozwiązań w statucie (tj. uniemożliwienie kwestionowania wyboru przez dyrektora osoby pełniącej funkcję przewodniczącego) oraz możliwości cofnięcia wyników wyborów przez dyrektora.

Stanowisko Komitetu było jednoznaczne – takie rozwiązania mogą prowadzić do naruszenia praw społeczności uczniowskiej. Jednak Komitet nie mógł uchylić decyzji dyrektora, bo miał tylko odpowiedzieć na pytanie co do prawa, które było podstawą działań Kuratorium.

Kilka tygodni później Kuratorium wydało oficjalną decyzję. Unieważnienie wyborów zostało

cofnięte, a nowa przewodnicząca samorządu uczniowskiego – Gabriela, mogła wreszcie objąć swoje stanowisko. Ponadto Kuratorium nakazało dyrektorowi powrót do poprzedniej wersji statutu, uznając, że nowe zapisy są rażąco sprzeczne z Ustawą o Oświacie i Ustroju Szkolnictwa.

Decyzja Kuratorium została przyjęta z ulgą i radością przez społeczność uczniowską. Była to dla nich lekcja, że warto walczyć o swoje prawa i nie należy bać się stawiać czoła niesprawiedliwości. Gabriela jako nowa przewodnicząca zaczęła realizować swoje obietnice wyborcze, a atmosfera w szkole znów stała się pełna entuzjazmu i zaufania.

Pytania do zadania grupom:

1. Jak oceniacie zachowanie dyrektora?
2. Czy jest ono sprawiedliwe?
3. Jakie prawa i czyje mogły naruszyć działania dyrektora?
4. Czy istnienie niezależnego organu, który pomógł Kuratorium podjąć decyzję mogło mieć istotne znaczenie dla sprawy?
5. Jak myślisz, czy Unia Europejska również posiada podobne mechanizmy reagowania w przypadku naruszenia przez państwo członkowskie prawa UE?

☆ Moduł Wiedza:

Materiały uzupełniające do zadania, z których możesz skorzystać po odbyciu debaty – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania i obejrzyj materiały wideo. Znajdziesz w nich odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Czym zajmuje się Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej?
2. Kto może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej?
3. Dlaczego Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest ważny dla obywaterek i obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i ich praw?

DODATKOWE AKTYWNOŚCI

Zachęcamy Państwa by niniejsza publikacja stała się kanwą do dyskusji o Unii Europejskiej i stanowiła ciekawe wprowadzenie młodzieży w obszar edukacji europejskiej lub była interesującą kontynuacją prowadzonych do tej pory przez Państwa działań.

Poniżej przedstawiamy kilka propozycji dodatkowych aktywności, odbiegających nieco od tradycyjnej formy zajęć. Naszym zdaniem spotkania, doświadczenia i interaktywne gry mogą pokazać młodzieży praktyczne znaczenie omawianych zagadnień i wzbudzić ich zainteresowanie. Jesteśmy przekonani, że taka forma pozwoli na to, aby spotkanie z Unią Europejską zostało przez nich zapamiętane.

● Propozycja 1

Spotkanie z sędzią europejskim

Proponujemy wybranie się z osobami uczniowskimi do sądu w celu spotkania z sędzią orzekającym w lokalnej miejscowości. Podczas wizyty osoby uczniowskie będą mogły zobaczyć na żywo jak wygląda przebieg rozprawy sądowej. Sędzia będzie mógł bezpośrednio pokazać osobom uczniowskim sąd od środka, wyjaśnić znaczenie poszczególnych miejsc oraz przedmiotów.

Będzie to również świetna okazja do tego, aby zapytać sędziego o:

- to co to znaczy w praktyce, że polski sąd jest sądem unijnym, a polski sędzia sędzią europejskim?
- wpływ prawa Unii Europejskiej na jego codzienną pracę?
- to czy orzekał w sądzie też jak Polska nie była w Unii Europejskiej? Jeśli tak, to co zmieniło wejście Polski z punktu widzenia sędziego?
- rolę Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i jego wpływ na pracę polskich sądów?

● Propozycja 2

Wizyta w organie kolegialnym w swojej miejscowości

Proponujemy także wybranie się z klasą na posiedzenie organu kolegialnego w Waszej miejscowości. Może być to sesja rady gminy, rady powiatu albo obrady sejmiku województwa. Posiedzenia tych organów są otwarte, więc nie powinniście Państwo mieć żadnego problemu, żeby wziąć w nich udział. Może okazać się konieczne wcześniejsze omówienie z administracją organu szczegółów takiego wyjścia tak, aby mieli oni możliwość technicznego przygotowania się do przyjęcia większej grupy.

Będzie to bardzo dobra okazja, aby porozmawiać o roli i kompetencjach samorządu lokalnego oraz pokazać jaki wpływ ma Unia Europejska na wspieranie samorządu w jego codziennej działalności.

Podczas takiego spotkania mogą Państwo spotkać się z przedstawicielem organu i zapytać między innymi o to, czy:

- w codziennym wykonywaniu funkcji radnego posługuje się prawem Unii Europejskiej?
- jaki wpływ prawo Unii Europejskiej wywiera na działalność samorządów lokalnych?
- co konkretnie decyzje Unii Europejskiej zmieniły w naszej gminie/powiecie/województwie?
- jakie inicjatywy zostały podjęte przy wsparciu środków unijnych?

Ciekawym może być też zapytanie o to:

- ➔ jak podejmowane są decyzje w takim organie kolegialnym?
- ➔ czy trudno jest osiągnąć porozumienie?

● Propozycja 3

Wizyta wirtualna w Parlamencie Europejskim

W programie swoich zajęć mogą Państwo zaplanować spotkania, podczas których wspólnie z młodzieżą poruszyć tematy związane z funkcjonowaniem i powstaniem Parlamentu Europejskiego oraz ich znaczeniem dla naszego życia.

Na stronie Parlamentu Europejskiego istnieje możliwość wirtualnej wizyty w Parlamencie Europejskim – aby odbyć taką wycieczkę zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania.

Parlament przygotował również wirtualną grę fabularną podczas której osoby uczestniczące mogą wcielić się w rolę europarlamentarzystów i wziąć udział w głosowaniu nad najważniejszymi przepisami unijnymi (min. 16 graczy) – zeskanuj kod QR umieszczony na końcu opracowania.

● Propozycja 4

Wizyta wirtualna w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Taka wizyta jest możliwa do przeprowadzenia i nawet nie trzeba jechać do Luksemburga! Wystarczy z odpowiednim wyprzedzeniem za pośrednictwem aplikacji Trybunału "My Visit" złożyć wniosek. Aplikacja intuicyjnie przeprowadzi Państwa przez proces zgłoszenia wizyty.

Program wirtualnej wizyty mogą Państwo dostosować do poziomu wiedzy oraz obszaru zainteresowań swoich podopiecznych. Może on składać się z:

- ➔ ogólnej prezentacji Trybunału;
- ➔ prezentacji zawodu prawnika-lingwisty;
- ➔ prezentacji na temat wielojęzyczności w Trybunale Sprawiedliwości;
- ➔ wizyty w bibliotece Trybunału (której zbiory dotyczące prawa Unii są obecnie jednymi z największych na świecie!);
- ➔ oprowadzenia po gmachach Trybunału.

Więcej informacji o wizytach w Trybunale Sprawiedliwości można uzyskać na stronie internetowej Trybunału (https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7019/pl/).

Taka wizyta może być też okazją do dodatkowych zajęć o instytucjach Unii Europejskiej.

● Propozycja 5

Poznaj państwa członkowskie UE

Unia Europejska to różnorodność i bogactwo kultury, sztuki oraz przyrody.

Zaproponuj klasie „podróż po Unii Europejskiej”. Przygotujcie wspólnie listę państw członkowskich Unii Europejskiej. Przeprowadź losowanie (zachęcamy do skorzystania z gotowych losów, które znajdują się w załączniku nr 7) i zachęć, aby na kolejne zajęcia każda osoba przyniosła po 2 przedmioty budzące skojarzenia z wylosowanym państwem (alternatywnie – dla starszych klas, można zachęcić grupę do przygotowania krótkiej prezentacji).

Wydrukuj mapę Europy (załącznik nr 8), omówcie po kolei każde państwo członkowskie. Zlokalizujcie je i zaznaczcie na mapie.

Podczas dyskusji poproś, aby każda osoba zaprezentowała przedmioty, które przyniosła i wskazała swoje skojarzenia z danym państwem. Sprawdźcie też:

- kiedy przystąpiło ono do Unii Europejskiej?
- ilu ma przedstawicieli w Parlamencie Europejskim?
- czy znajdują się na jego terenie instytucje unijne?
- czy jego przedstawiciel/ka był/a kiedyś Przewodniczącym/Przewodniczącą Parlamentu Europejskiego?

Mapę można zawiesić w klasie i uzupełniać przez kilka kolejnych zajęć.

Materiały wideo

Kod QR

Unia Europejska

1. Czym jest Unia Europejska?
2. Dlaczego powstała Unia Europejska?
3. Kiedy powstała Unia Europejska?
4. Jaka jest różnica pomiędzy Unią Europejską a Radą Europy?
5. Dlaczego Unia Europejska jest obecnie ważna dla młodych ludzi?

Parlament Europejski

1. Czym zajmuje się Parlament Europejski?
2. Gdzie mieszczą się siedziby Parlamentu Europejskiego i jak wyglądają?
3. Ilu europarlamentarzystów reprezentuje Polskę a ilu mają inne Państwa?
4. Jak często odbywają się wybory do Parlamentu Europejskiego?
5. Jak Parlament Europejski podejmuje decyzje?
6. Jak wyglądają aktualne zasady wyborów do Parlamentu Europejskiego?
7. Kto może zostać wybrany do Parlamentu Europejskiego?
8. Ile trwa kadencja Parlamentu Europejskiego?
9. Ilu posłów i posłanek pełni swoją funkcję w Parlamencie Europejskim?

Instytucje Europejskie

1. Jaki akt prawny określa zakres działania Unii Europejskiej?
2. Czym zajmuje się Parlament Europejski?
3. Czym zajmuje się Komisja Europejska?
4. Jakie jeszcze organy działają w strukturach Europejskich?

Prawo Europejskie

1. Co reguluje prawo unijne?
2. Jak wygląda proces stanowienia prawa w Unii Europejskiej?
3. Jak podejmowane są decyzje w Unii Europejskiej w wypadku uchwalania aktów prawnych?
4. Jakie akty prawne wydaje Unia Europejska?
5. Dla kogo wiążące są akty prawne Unii Europejskiej?

Karta Praw Podstawowych

1. Co to jest Karta Praw Podstawowych?
2. Kiedy powstała Karta Praw Podstawowych?
3. Dlaczego powstała Karta Praw Podstawowych?
4. Czy Karta Praw Podstawowych obowiązuje w Polsce?
5. Jakie znaczenie ma dla nas Karta Praw Podstawowych?

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

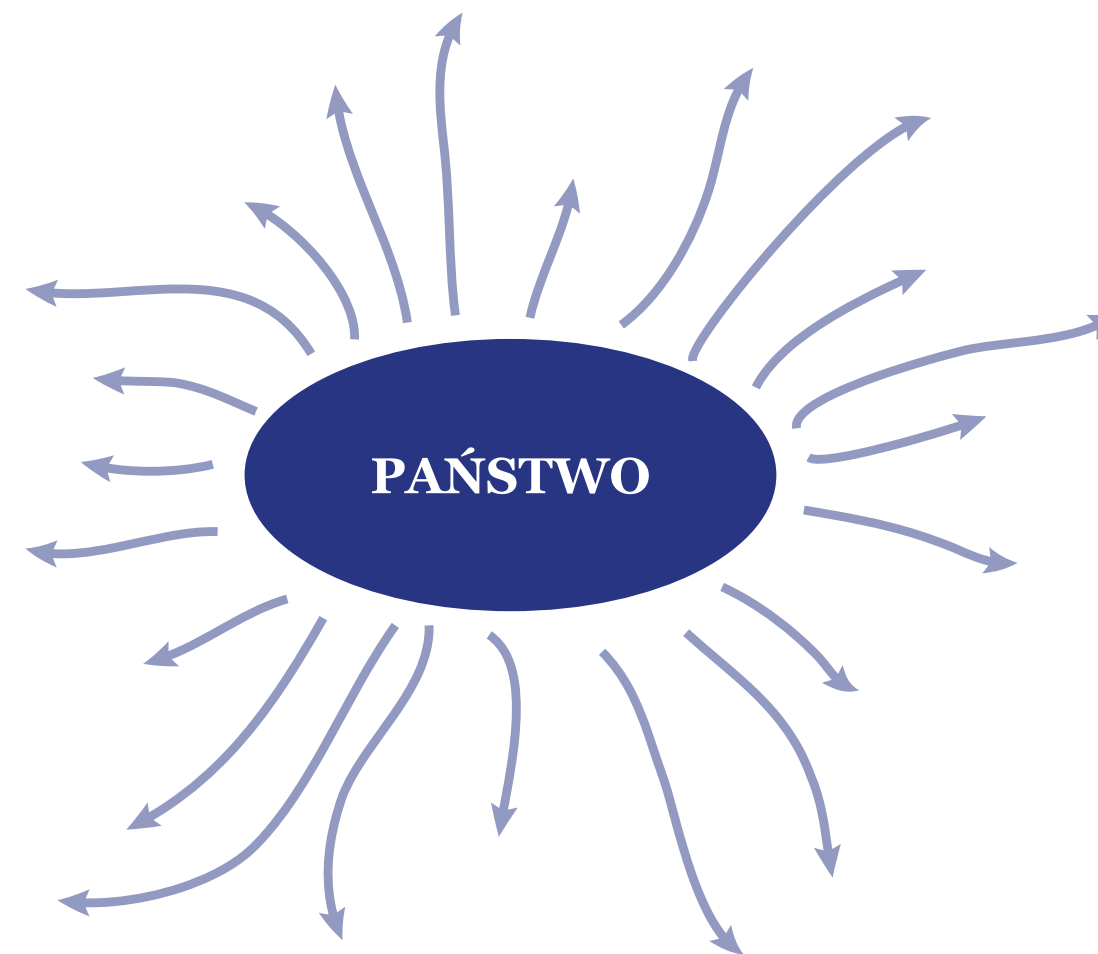
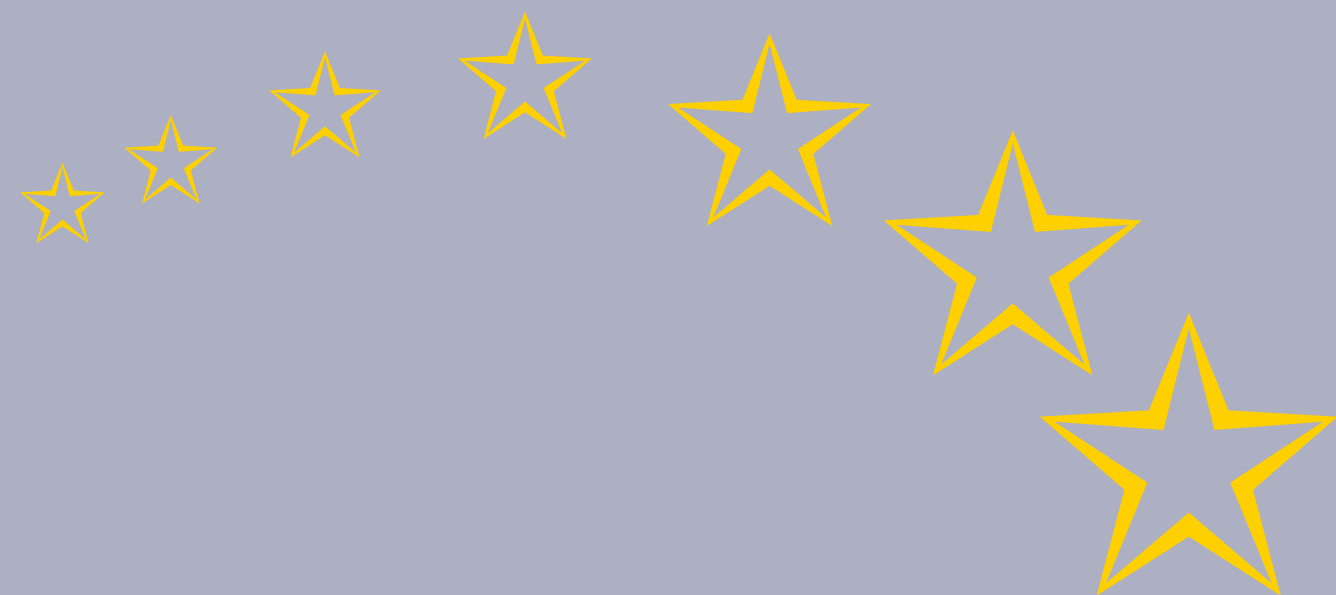
1. Czym zajmuje się Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej?
2. Kto może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej?
3. Dlaczego Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest ważny dla obywateli i obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i ich praw?

Załączniki do druku

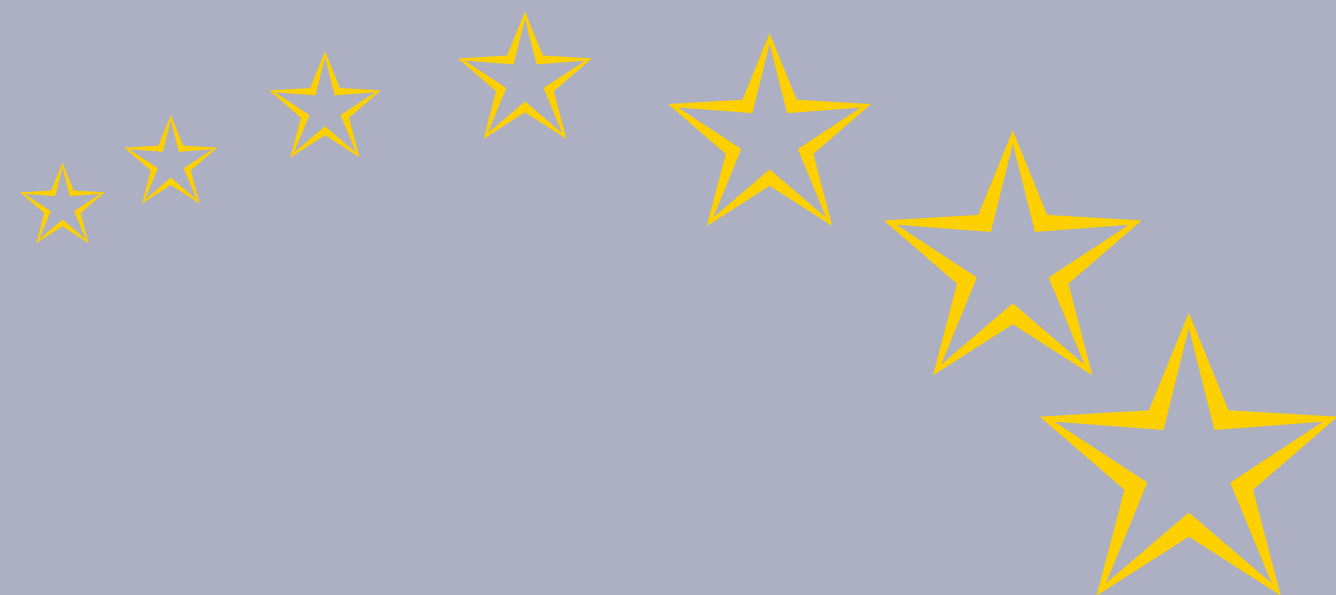

Poniżej na kolejnych stronach umieszczamy załączniki, które można wydrukować w odpowiedniej ilości egzemplarzy, wyciąć i rozdać klasie.

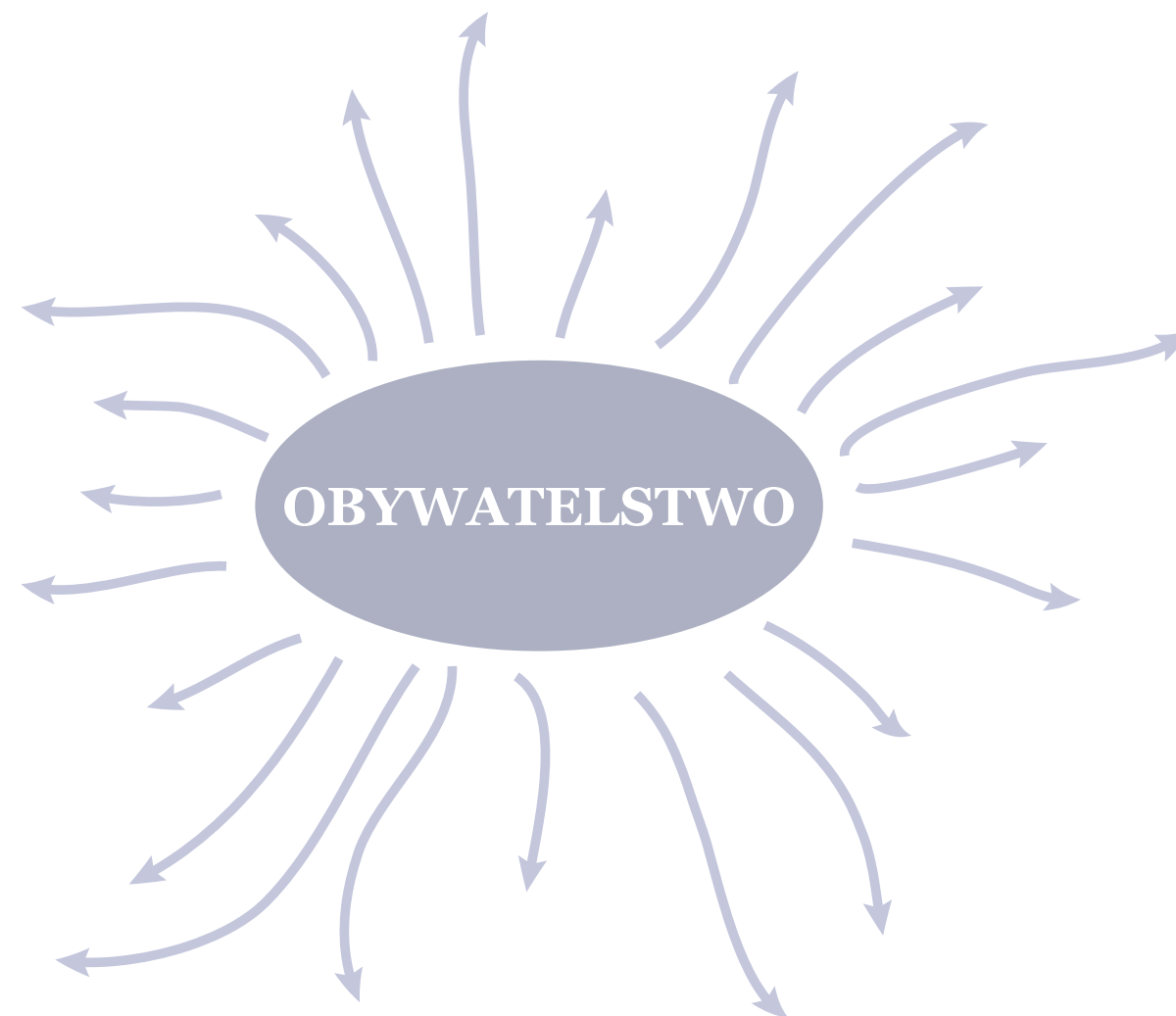
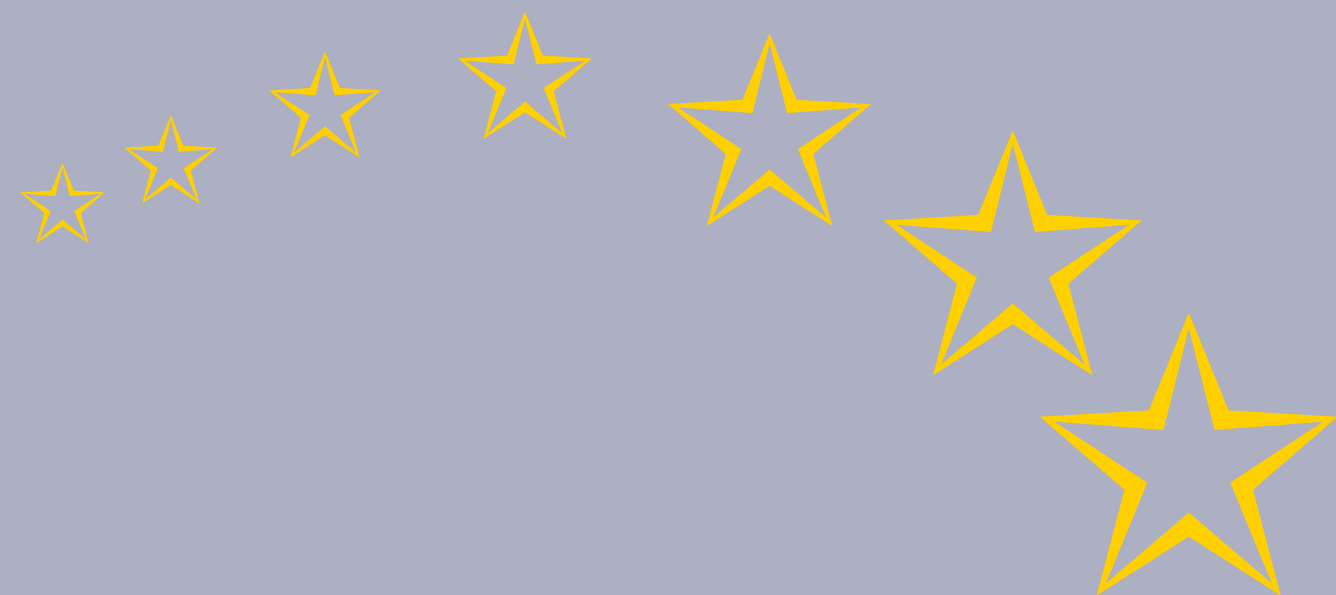
Mapy myśli

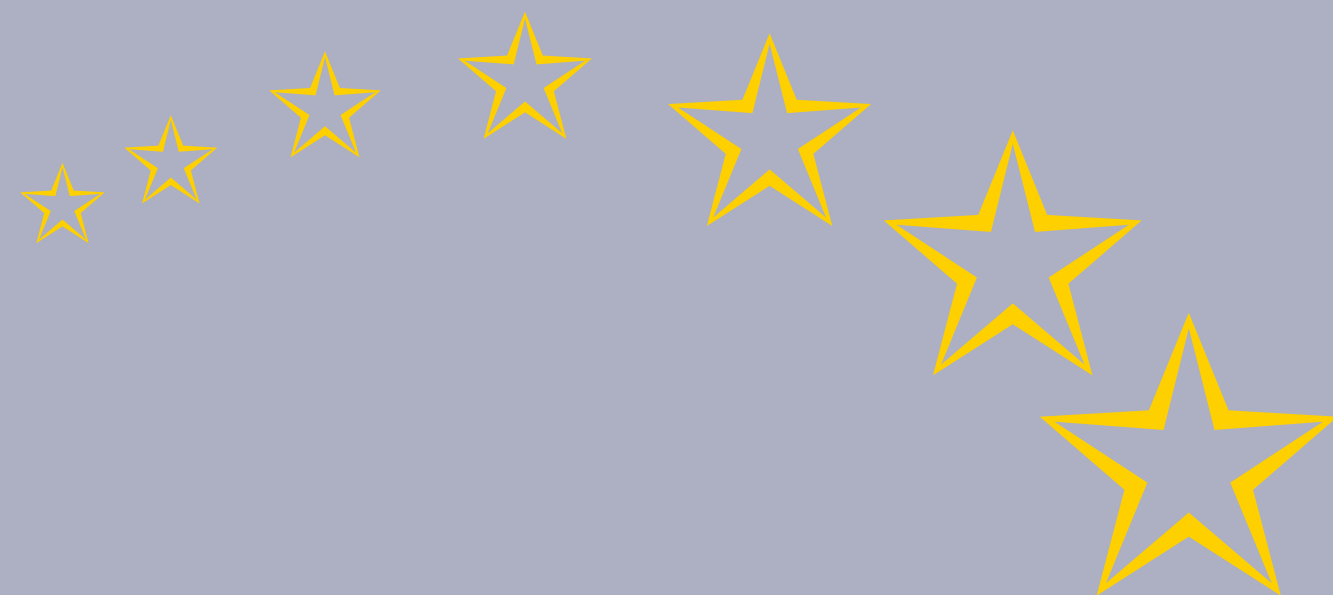
Mapy myśli

Mapy myśli

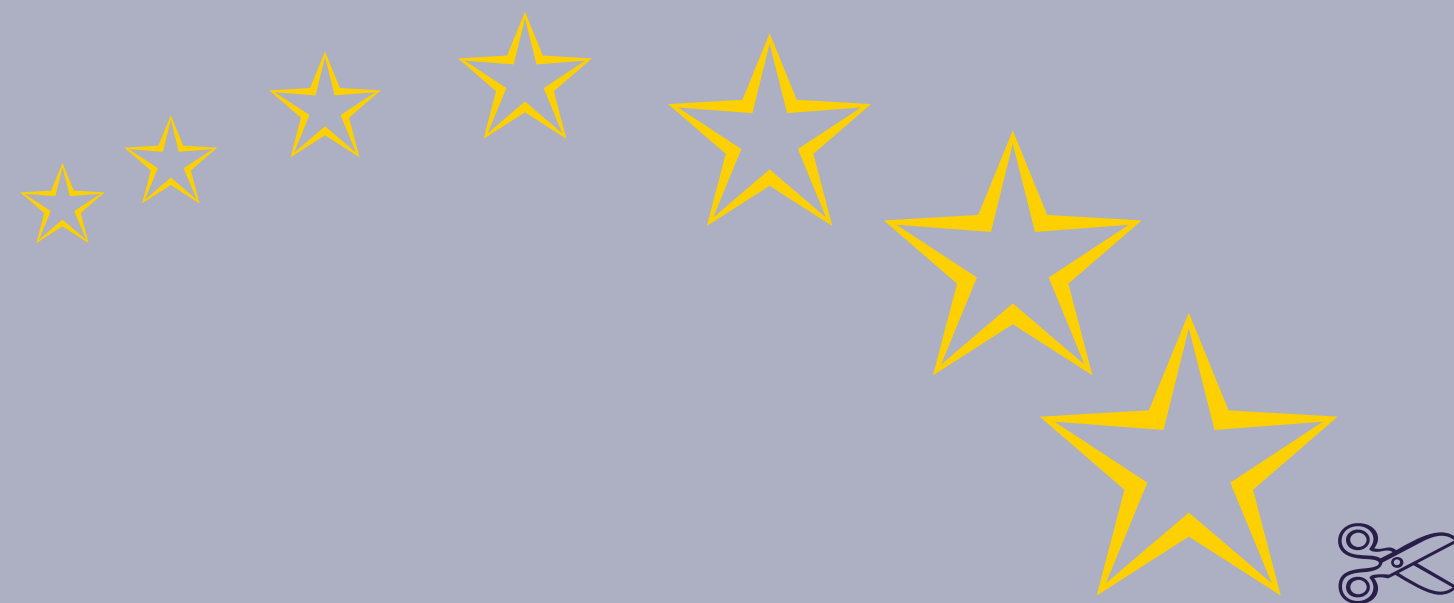

Mapy myśli

Quiz

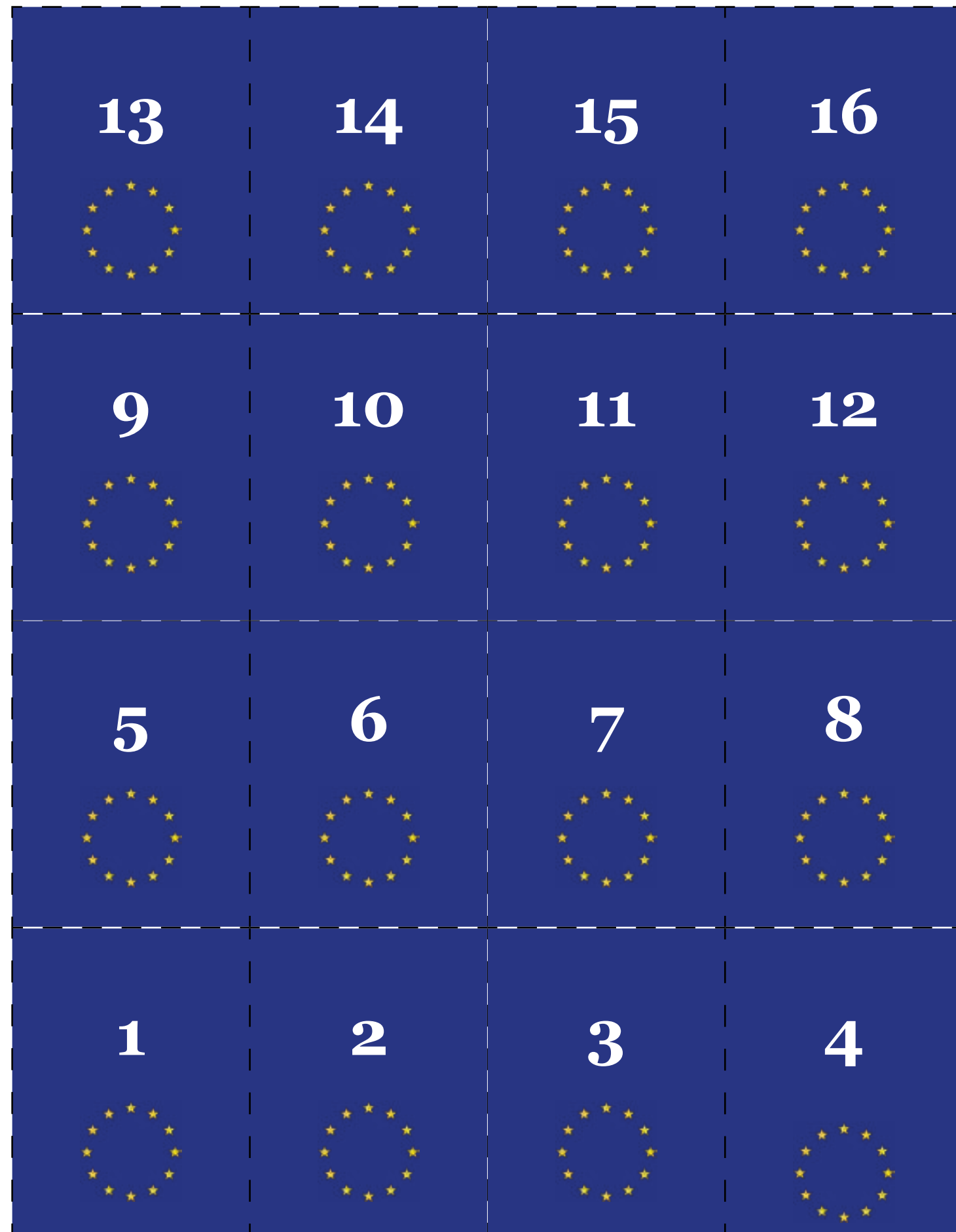
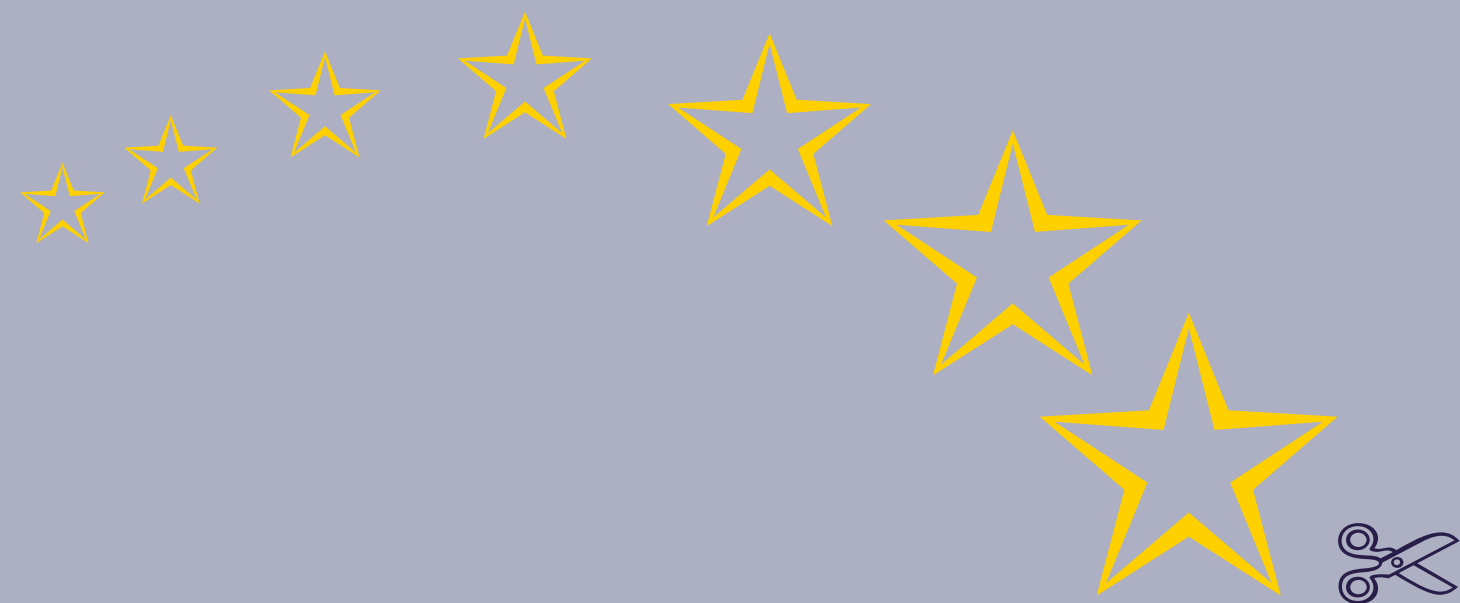
przód kart do quizu

1. Na którym miejscu wśród Państw Unii Europejskiej pod względem liczby mieszkańców znajduje się Polska? a) 3 b) 5 c) 7	2. Jakie państwo przystąpiło do Unii Europejskiej wspólnie z Polską? a) Bułgaria b) Chorwacja c) Słowenia	3. Które z Państw wystąpiło z Unii Europejskiej? a) Albania b) Węgry c) Wielka Brytania	4. W których miastach odbywają się posiedzenia Parlamentu Europejskiego? a) W Luksemburgu i Brukseli b) W Strasburgu i Brukseli c) W Luksemburgu i Strasburgu
5. Kiedy Polacy po raz pierwszy głosowali w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Polsce? a) W 2003 b) W 2004 c) W 2005	6. Co symbolizuje liczba gwiazdek na fladze Unii Europejskiej? a) Liczbę państw, które są uznawane za założycieli Unii Europejskiej b) Liczbę państw, które podpisały porozumienie o zniesieniu granic c) Solidarność i harmonię	7. Jak brzmi motto Unii Europejskiej a) „zjednoczona w różnorodności” b) „różnorodność naszą siłą” c) „razem możemy więcej”	8. Kiedy Polska rozpoczęła proces przystąpienia do Unii Europejskiej? a) W 1989 r. b) W 1994 r. c) W 1997 r.
9. W którym państwie Unii Europejskiej nie obowiązuje Euro? a) W Hiszpanii b) Na Węgrzech c) W Słowenii	10. Kiedy obchodzimy dzień Unii Europejskiej? a) 1 maja b) 2 maja c) 9 maja	11. Kiedy Wielka Brytania wystąpiła z Unii Europejskiej? a) W 2020 b) W 2021 c) W 2022	12. Od kiedy Euro jest walutą w Unii Europejskiej? a) W 1999 b) W 2000 c) W 2004
13. Ile gwiazd jest na fladze Unii Europejskiej? a) 12 b) 14 c) 15	14. Który z poniższych języków nie jest językiem urzędowym Unii Europejskiej? a) Angielski b) Włoski c) Albański	15. Ilu sąsiadów Polski jest członkiem Unii Europejskiej? a) 3 b) 4 c) 5	16. Ile jest języków urzędowych Unii Europejskiej? a) 19 b) 24 c) 27

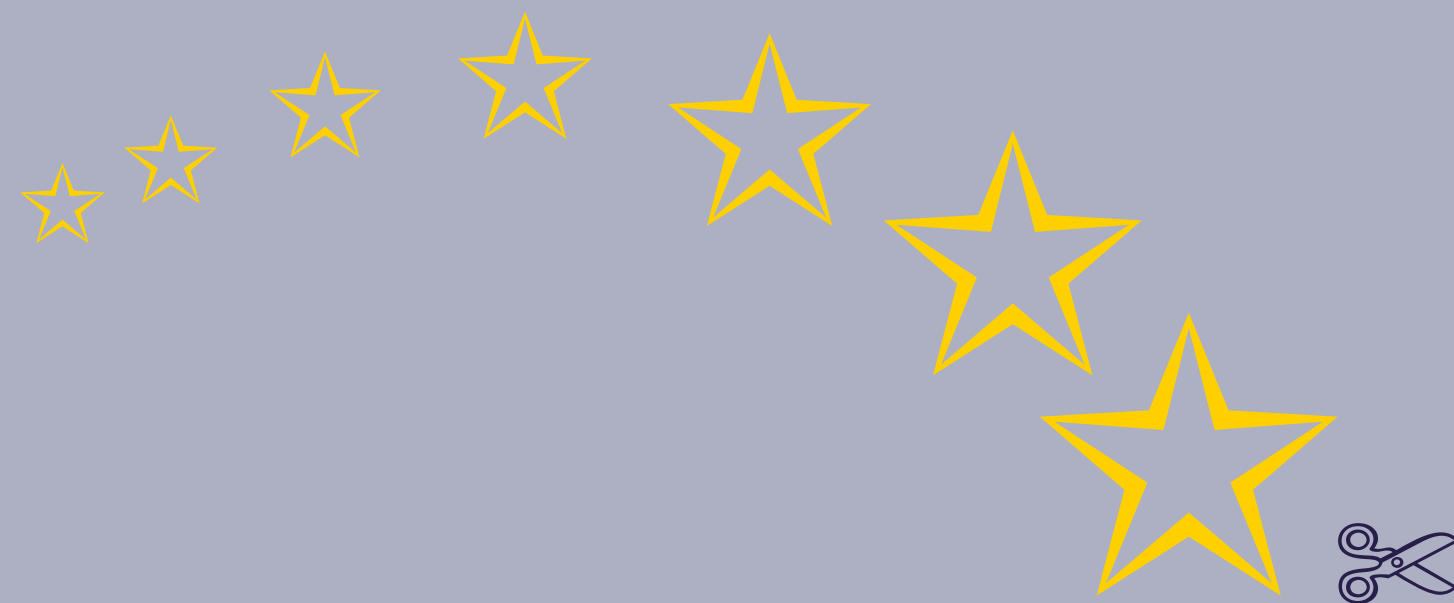
Quiz

tył kart do quizu

Quiz

przód kart do quizu

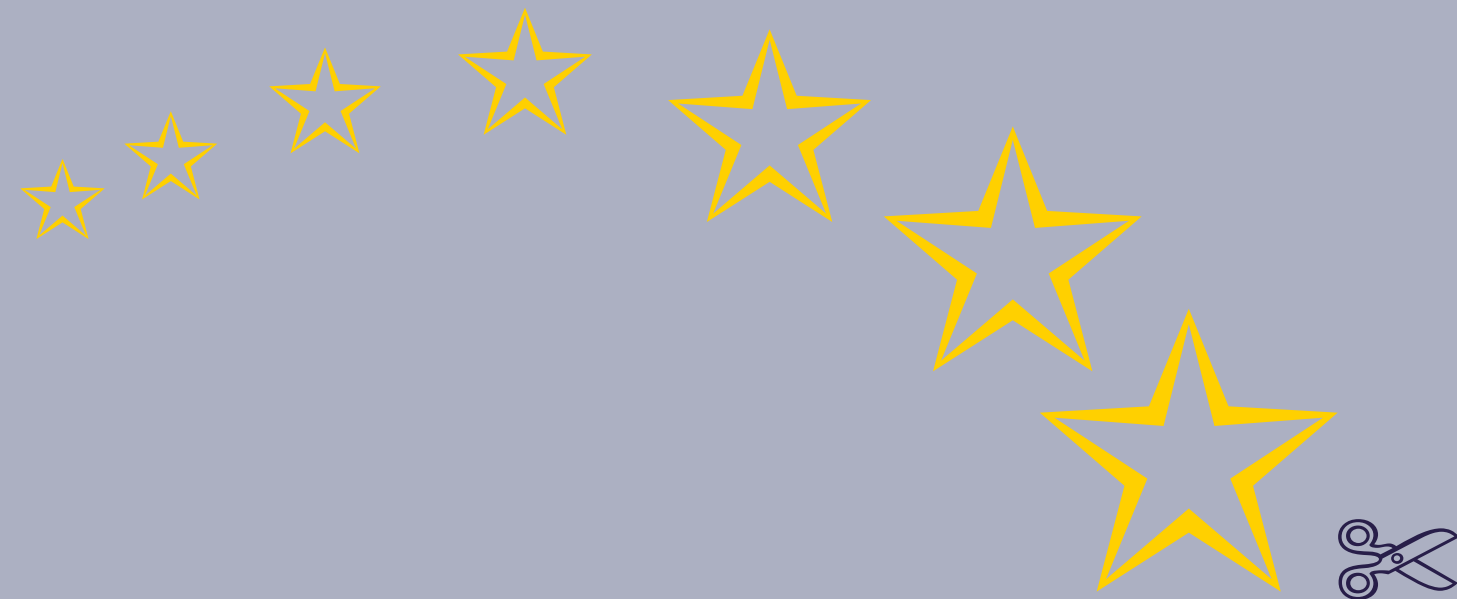

17. Jak często odbywają się wybory do Parlamentu Europejskiego? a) Co 4 lata b) Co 5 lat c) Co 6 lat	18. Ile razy w historii zdarzyło się, że państwo członkowskie wystąpiło z Unii Europejskiej? a) Raz b) Nigdy nie było takiej historii c) Dwa, ale jedno już powróciło do Unii	19. Która ze stolic nie jest stolicą Państwa należącego do Unii? a) Lizbona b) Tirana c) Lubljana	20. Która z poniższych walut nie obowiązuje w Państwie należącym do Unii Europejskiej? a) Forint b) Lek c) Lej
21. Prawo do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przysługuje Europejczykom i Europejkom? a) W każdym państwie po ukończeniu 16 roku życia b) W każdym państwie po ukończeniu 17 roku życia c) W każdym państwie po ukończeniu 18 roku życia	22. Ilu europosłów wybierają mieszkańcy Polski w nadchodzących wyborach? a) 52 b) 53 c) 54	23. Które z państw wybiera najwięcej europosłów? a) Niemcy b) Francja c) Portugalia	24. Co to jest Rada Europy? a) Organ Unii Europejskiej b) Niezależna od Unii organizacja c) Organ doradczy Unii Europejskiej
25. Który organ jest organem Unii Europejskiej? a) Rada Europy b) Zgromadzenie parlamentarne c) Rada Europejska	26. Jakie zwierzę jest oficjalną maskotką UE? a) Stonoga Syriusz b) Niedźwiedź Ronald c) Sowa Hedwiga	27. W którym roku Unia Europejska otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla? a) w 1968 r. b) w 1995 r. c) w 2012 r.	28. Który z Prezydentów Polski podpisał akt ratyfikacji Traktatu Lizbońskiego? a) Lech Wałęsa b) Lech Kaczyński c) Bronisław Komorowski
29. Które z polskich miast uzyskało tytuł Europejskiej Stolicy Kultury? a) Warszawa i Gdańsk b) Zamość i Zakopane c) Kraków i Wrocław	30. Na mocy którego traktatu ustanowiono Fundusz Spójności? a) Traktatu z Maastricht b) Traktatu Lizbońskiego c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	31. Utwór którego kompozytora został wykorzystany jako hymn Unii Europejskiej? a) Mozarta b) Chopina c) Beethovena	32. Powołanie której organizacji zapoczątkowało powstanie Unii Europejskiej? a) Rady Europy b) Europejskiej Agencji Kosmicznej c) Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali

 ZAŁĄCZNIK NR 2

Quiz

tył kart do quizu

29 	30 	31 	32
25 	26 	27 	28
21 	22 	23 	24
17 	18 	19 	20

Quiz

przód kart do quizu

33. W którym roku nastąpiło dotychczas ostatnie rozszerzenie Unii Europejskiej?

- a) w 2004 r.
- b) w 2009 r.
- c) w 2013 r.

34. Domeną internetową Unii Europejskiej jest?

- a) .eu
- b) .ue
- c) Unia Europejska nie posiada własnej domeny internetowej

35. W jakim języku odbywają się obrady Parlamentu Europejskiego?

- a) po angielsku
- b) po francusku
- c) są na bieżąco tłumaczone na wszystkie języki Unii

36. W którym roku odbyły się pierwsze wybory do Parlamentu Europejskiego?

- a) w 1952 r.
- b) w 1979 r.
- c) w 1993 r.

37. Jakie akty prawne wydawane przez UE są bezpośrednio obowiązujące w krajach członkowskich:

- a) dyrektywy
- b) rozporządzenia
- c) zalecenia

38. Co określają kryteria kopenhaskie?

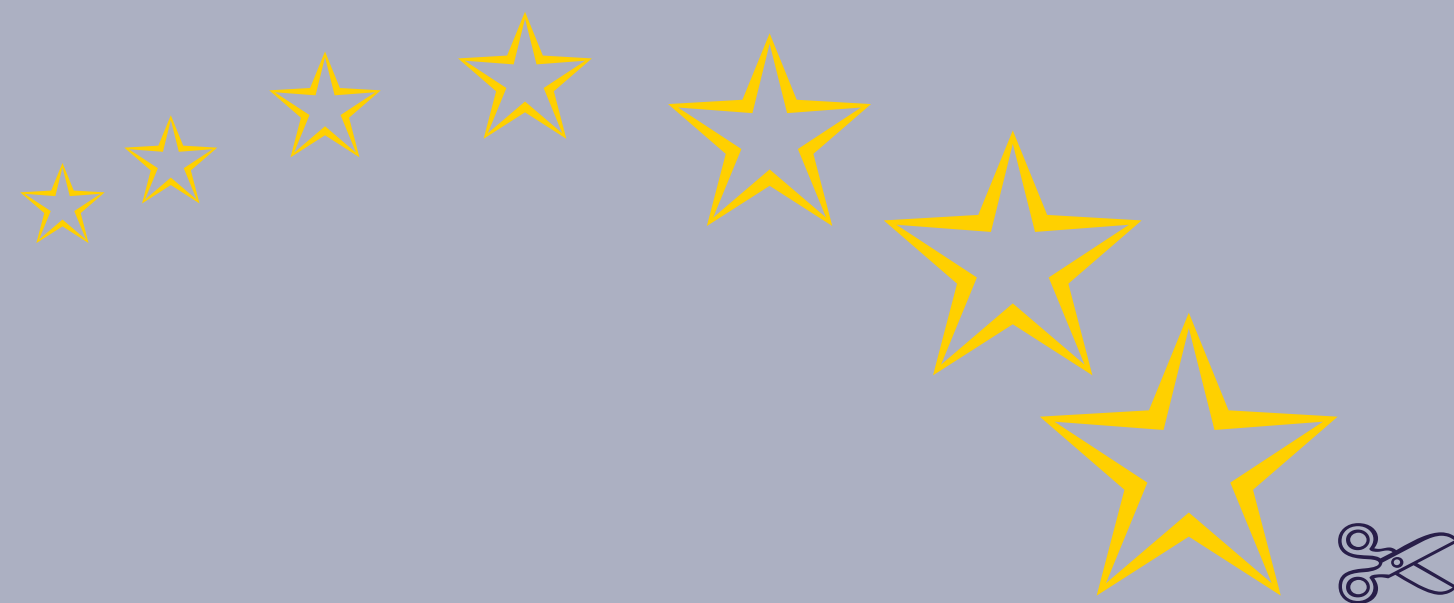
- a) Wymogi, które muszą spełnić państwa, chcące wstąpić do Unii
- b) Wspólne standardy dotyczące korzystania z odnawialnych źródeł energii
- c) Liczbę europostów, którzy są wybierani w danym kraju członkowskim

39. Jakie organy UE sprawują funkcję prawodawczą?

- a) Rada UE i Parlament Europejski
- b) Komisja Europejska i Komitet Regionów
- c) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Komisja Europejska

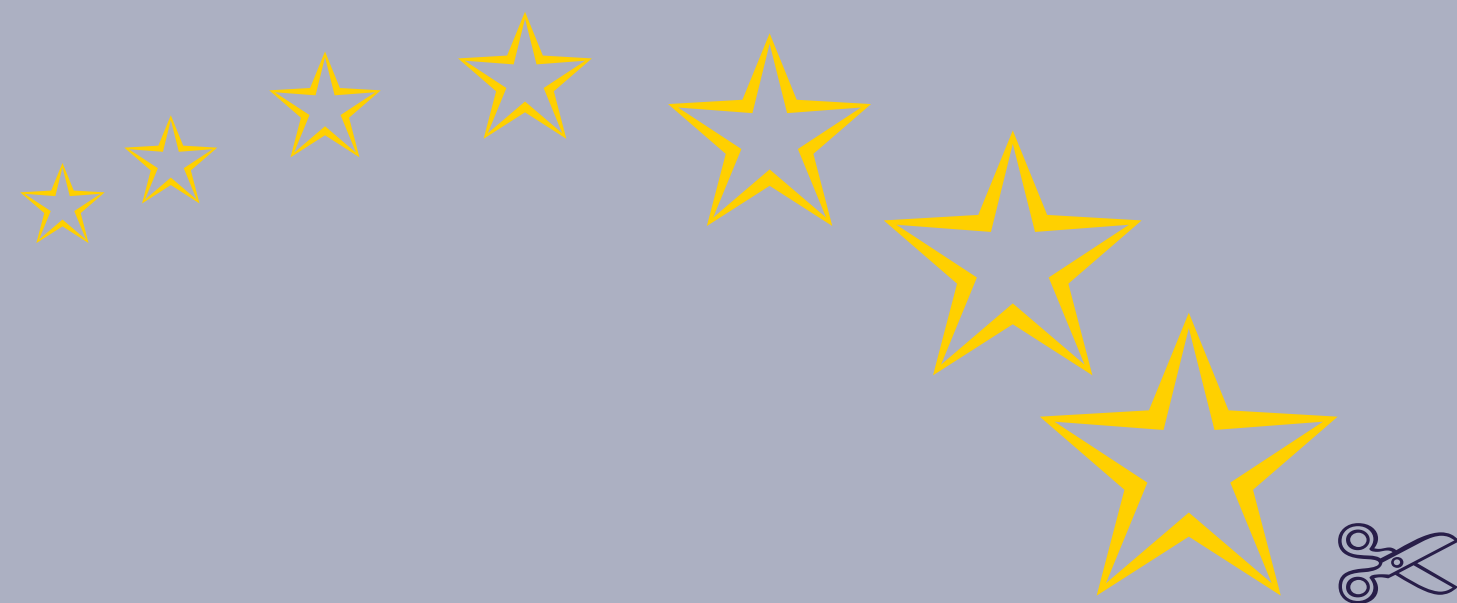
40. W którym roku Polska sprawowała Prezydencję w Radzie Unii Europejskiej?

- a) w 2005 r.
- b) w 2009 r.
- c) w 2011 r.

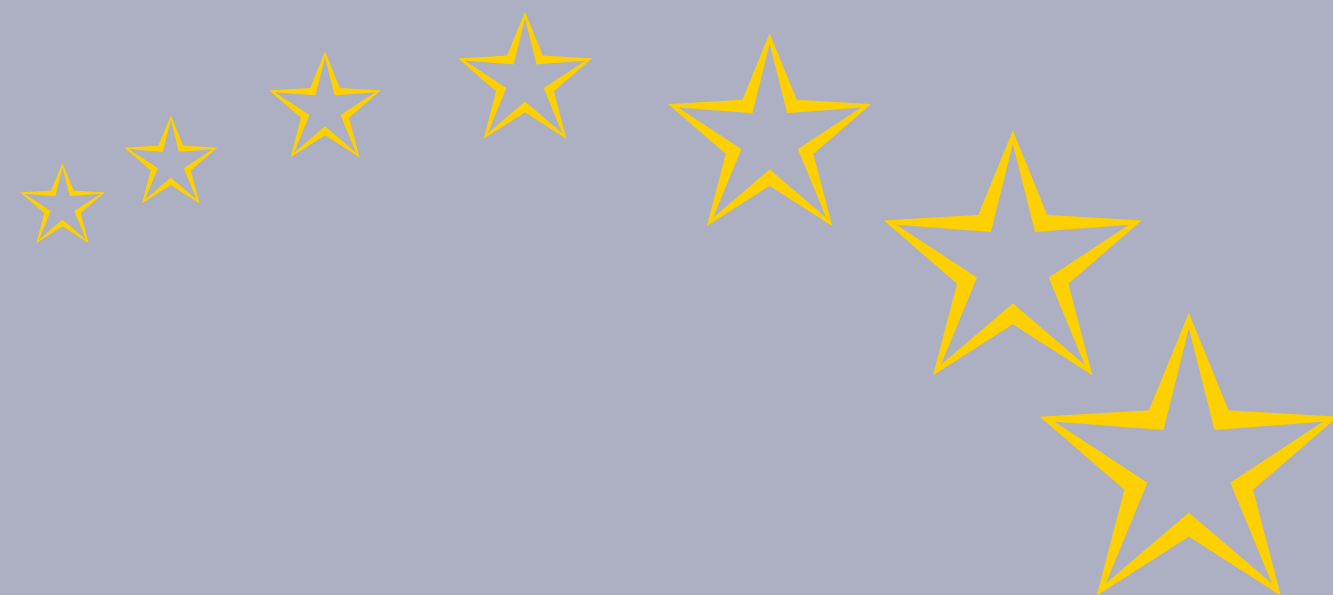

Quiz

tył kart do quizu

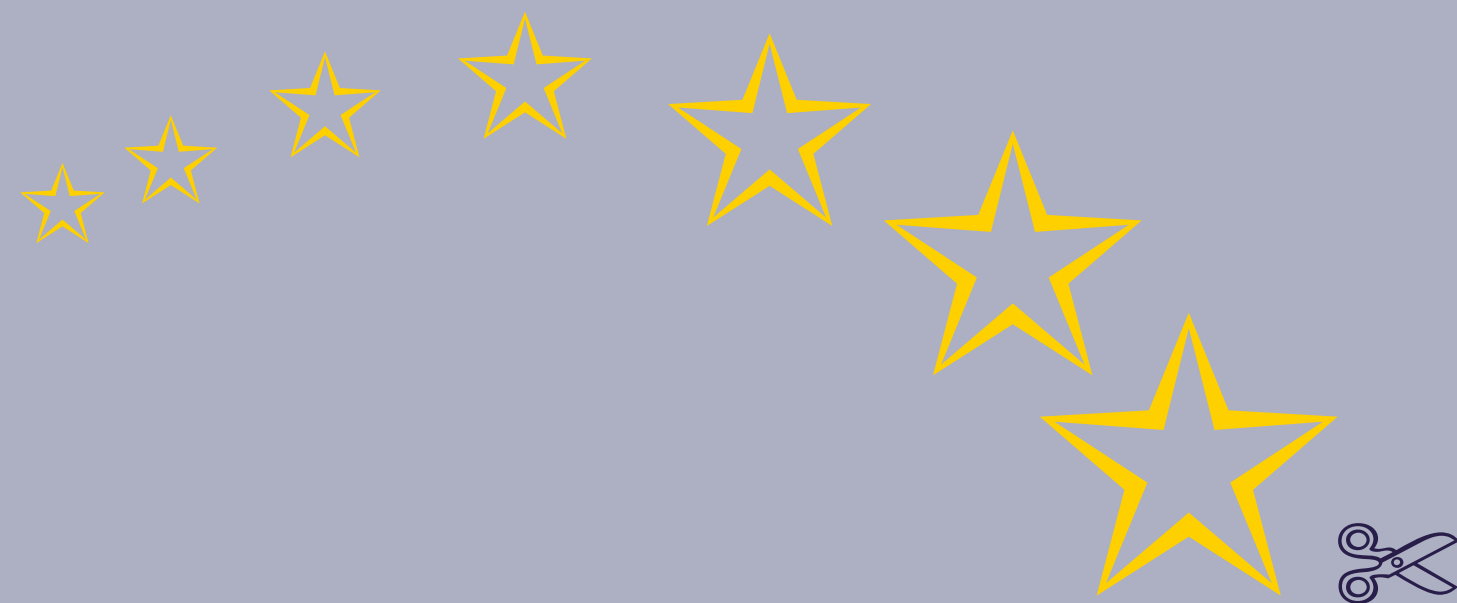
Klucz odpowiedzi do quizu

1. a)
2. c)
3. c)
4. b)
5. b)
6. c)
7. a)
8. b)
9. b)
10. c)
11. a)
12. a)
13. a)
14. c)
15. b)
16. b)
17. b)
18. a)
19. b)
20. a)
21. c)
22. b)
23. a)
24. b)
25. c)
26. a)
27. c)
28. b)
29. c)
30. a)
31. c)
32. c)
33. c)
34. a)
35. c)
36. b)
37. b)
38. a)
39. a)
40. c)

👉 ZAŁĄCZNIK NR 3

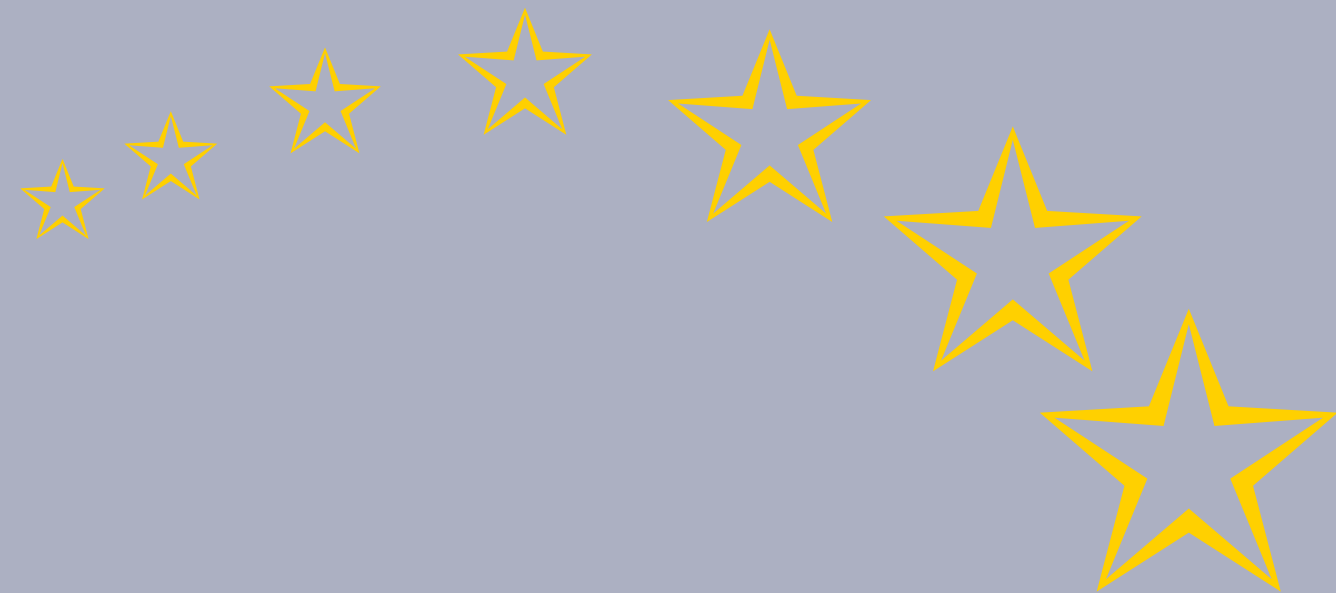
Wzór losów do Debaty Oksfordzkiej do wydrukowania i wycięcia

Projekt	Projekt	Projekt
Projekt	Projekt	Projekt
Projekt	Projekt	Projekt
Projekt	Projekt	Projekt
Sprzeciw	Sprzeciw	Sprzeciw
Sprzeciw	Sprzeciw	Sprzeciw
Sprzeciw	Sprzeciw	Sprzeciw
Sprzeciw	Sprzeciw	Sprzeciw
Parlament	Parlament	Parlament
Parlament	Parlament	Parlament
Parlament	Parlament	Parlament
Parlament	Parlament	Parlament

ZAŁĄCZNIK NR 4

Wzór kart głosów do wydrukowania (ocena
OSÓB GŁOSUJĄCYCH)

KARTA DO GŁOSOWANIA

TAK

NIE

WSTRZYMUJĘ SIĘ

.....
TYTUŁ AKTU PRAWNEGO

PREAMBUŁA

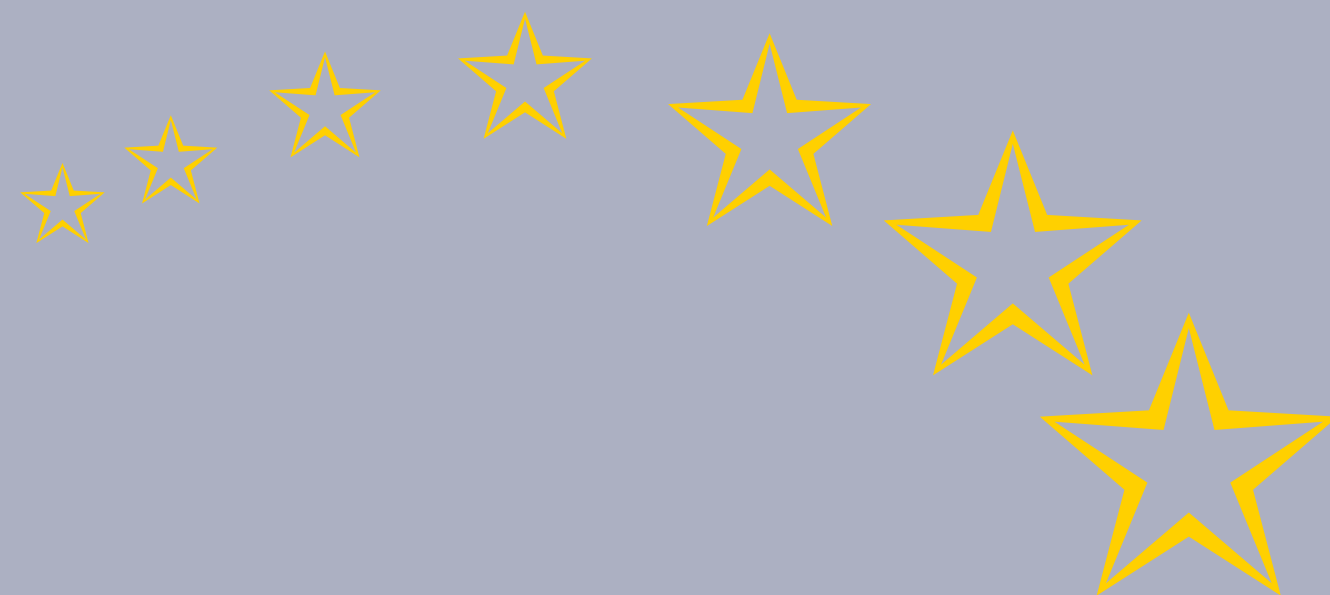
DLACZEGO CHCEMY WPROWADZIĆ TAKIE NOWE ROZWIĄZANIE?

POSTANOWIENIA GŁÓWNE

NA CZYM POLEGAJĄ PROPONOWANE PRZEZ NAS ROZWIĄZANIA? KTO POWINIEN JE
REALIZOWAĆ W PRAKTYCE?

DATA WEJŚCIA W ŻYCIE

OD KIEDY PROPONOWANE ROZWIĄZANIE BĘDZIE OBOWIĄZYWAĆ?

Opisy sytuacji do wydrukowania

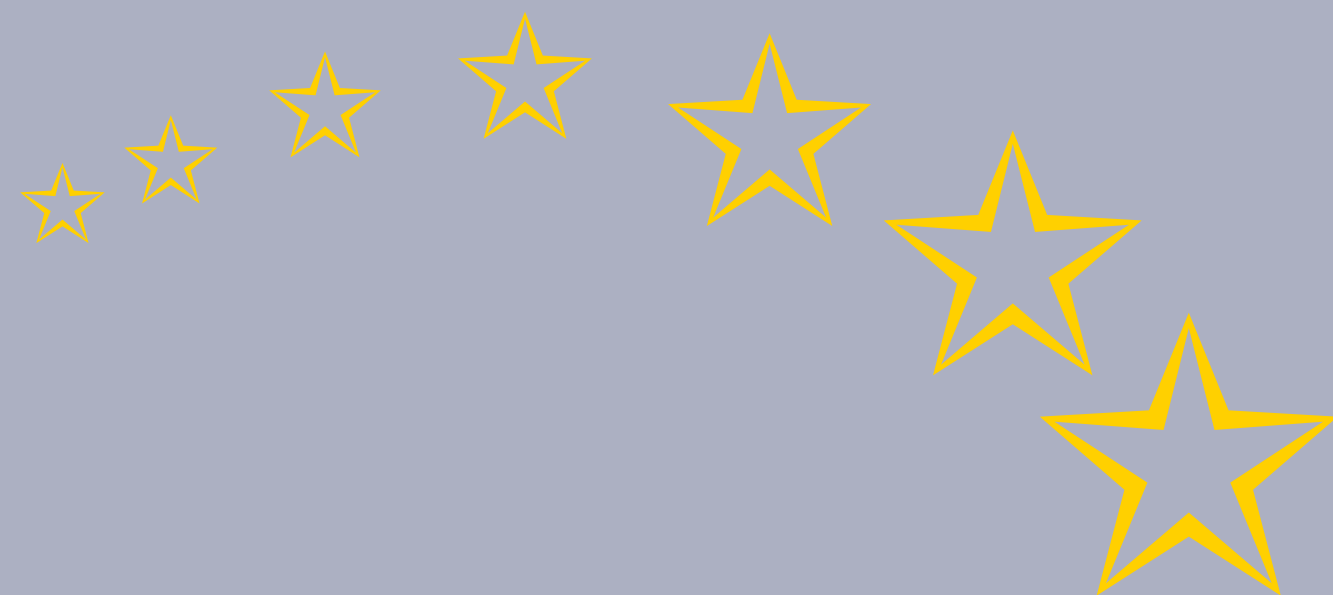
WARSZTAT 1 – DO WYDRUKOWANIA

W jednej z miejscowości państwa członkowskiego Unii Europejskiej istniały trzy szkoły średnie: Elitarna Akademia Rozwoju, Szkoła Perspektywy Zawodowej oraz Publiczne Liceum. Każda z tych placówek miała własne zasady i regulacje zawarte w statucie szkoły, które różniły się od siebie znacząco. Jednakże, niezależnie od statusu społecznego, czy finansowego, osoby uczniowskie miały wspólne doświadczenia związane z łamaniem ich praw.

W Elitarnej Akademii Rozwoju osoby uczniowskie pochodziły głównie z zamożniejszych rodzin, a ich rodzice płacili wysokie czesne związane z ich uczestnictwem w zajęciach – co wiązało się z ich znacznym uprzywilejowaniem na tle innych osób uczniowskich z tej miejscowości. Dotykały ich jednak problemy związane ze zbyt dużymi wymaganiami, przeciążeniem i presją uzyskiwania jak najlepszych wyników.

W Szkole Perspektywy Zawodowej oraz Publicznym Liceum osoby uczniowskie reprezentowały różnorodne środowiska społeczne zmagając się często z systemowym łamaniem ich praw ze strony nauczycielek i nauczycieli, a także dyrekcji. Postanowienia statutów tych szkół zawierały bowiem elementy dyskryminacyjne odnoszące się m.in. do wyglądu osób uczniowskich. Apele samorządów uczniowskich tych szkół do dyrekcji dot. zmiany treści statutów nie przyniosły oczekiwanego efektu. Dyrekcja w obu przypadkach wprost odmówiła zmiany treści, uznając to za niedopuszczalną ingerencję osób uczniowskich w powagę instytucji szkoły.

Zaniepokojone nierównościami i łamaniem swoich praw, grupy uczniowskie z obu szkół postanowiły działać – kontaktując się również z samorządem uczniowskim Elitarnej Akademii Rozwoju. W wyniku zorganizowanej burzy mózgów osoby reprezentujące ww. szkoły zebrały się w celu uchwalenia Karty Praw Uczniowskich – uznając to za najlepsze rozwiązanie. Dokument ten miałby obowiązywać we wszystkich placówkach w tej miejscowości.

Opracowanie tej karty wymagało współpracy, kompromisów i wielu godzin dyskusji, jednak po serii konsultacji we wszystkich szkołach – zakończyło się spisaniem wspólnego dokumentu, który został zatwierdzony przez trzy samorządy uczniowskie.

W dokumencie tym uwzględnione zostały uniwersalne potrzeby wszystkich grup społecznych, które reprezentowały osoby uczniowskie.

Pytania do zadania grupom:

- 1. Jak oceniacie pomysł osób uczniowskich dot. spisania Karty Praw Uczniowskich?**
- 2. Czy ma on umocowanie w duchu i idei Unii Europejskiej?**
- 3. Jakie zapisy powinny znaleźć się w takiej Karcie?**
- 4. Jakie prawa i wolności mogłyby zostać uwzględnione przy uchwalaniu treści Karty?**
- 5. Czy dyrekcja odmawiając udziału osób uczniowskich przy tworzeniu statutu naruszyła ich prawa i wolności gwarantowane przez prawo unijne? Jeśli tak – jakie?**

WARSZTAT 2 – DO WYDRUKOWANIA

Tomek i Marek przyjaźnią się od dziecka. Połączyła ich pasja do piłki nożnej i klub sportowy, w którym wspólnie grali. Niestety Tomek razem z rodzicami przeprowadził się do innego miasta, więc jego kontakty z Markiem były rzadsze. Tomek wstąpił także do lokalnego klubu sportowego. Podczas jednego ze spotkań, chłopcy opowiadając o swoich klubach wpadli na pomysł zorganizowania wspólnego meczu między swoimi drużynami.

Dla chłopców było to trudne wyzwanie, ale ostatecznie udało im się zorganizować mecz, który cieszył się ogromną popularnością wśród lokalnej społeczności.

Chłopcy, uradowani swoim sukcesem postanowili, że mecze między ich drużynami będą odbywać się regularnie. Pomysł ten został przyjęty z entuzjazmem pośród kolegów i koleżanek z innych miejscowości, którzy również chcieli dołączyć do rozgrywek. Inicjatywa cieszyła się tak dużym zainteresowaniem, że wkrótce przerodziła się w większe przedsięwzięcie.

Wśród dzieci powstała koncepcja stworzenia ligi piłkarskiej, z własnymi rozgrywkami, tabelą wyników, własną nazwą i swoim logo.

Ostatecznie postanowiono zorganizować wspólne rozgrywki ligowe 16 zespołów. Dzieci z największego zespołu, który mieści się w mieście wojewódzkim, uznały, że skoro ich klub jest największy i najbardziej utytułowany, rozgrywki powinny odbywać się na określonych przez nich zasadach. Tomek i Marek oraz pozostałe zespoły uznały jednak, że takie rozwiązanie jest nieuczciwe i skoro rozgrywki są wspólne i wszystkie drużyny biorą w nich udział na równych zasadach, to przedstawiciele każdej z drużyn powinni mieć takie samo prawo głosu. Pojawił się także pomysł, aby w ważnych sprawach dla całej ligi wymagana była jednomyślność wszystkich drużyn.

Dodatkowo jeden z klubów uznał, że piłka nożna to sport dla chłopaków, więc dziewczyny nie mogą korzystać z ich boiska i nie powinny brać też udziału w rozgrywkach ligowych. Takie stanowisko spotkało się z dezaprobatą reszty drużyn, których członkowie zaczęli się zastanawiać czy w lidze powinna grać drużyna, która podejmuje praktyki dyskryminacyjne.

Przed rozpoczęciem rozgrywek pojawiło się wiele spraw do uzgodnienia i załatwienia. Wśród osób biorących udział w lidze zapanował chaos komunikacyjny, a ważne informacje nie docierały zawsze do wszystkich z 16 klubów. Tomek i Marek postanowili usprawnić komunikację i zaproponowali, aby każda z drużyn wybrała swojego przedstawiciela, a wybrane w taki sposób 16 osób dyskutowało i uzgadniało między sobą najważniejsze sprawy na regularnych spotkaniach.

Pytania do zadania grupom:

- 1.** Kto i w jaki sposób powinien decydować sprawach związanych ze wspólnymi rozgrywkami?
- 2.** Jakie kroki powinny podjąć dzieci, aby możliwy był kompromis pomiędzy wszystkimi drużynami?
- 3.** Kto powinien stworzyć regulamin rozgrywek? Czy powinien on być zaakceptowany przez wszystkie kluby czy przez większość?
- 4.** Gdzie powinny odbywać się mecze?
- 5.** Czy drużyny powinny płacić składkę członkowską na poczet działalności ligi? Czy część z tych pieniędzy powinna być przeznaczona na pomoc w finansowaniu drużyn z mniejszych miejscowości?
- 6.** Czy drużyny mogą wymagać, aby do ligi należały zespoły kierujące się określonymi wartościami?
- 7.** Czy pomysł wyboru przedstawicieli usprawni komunikację między drużynami? W jaki sposób przedstawiciele drużyn powinni zostać wybrani?
- 8.** W jaki sposób powinni być wybrani sędziowie, aby prowadzili spotkania w obiektywny i bezstronny sposób? Kto powinien decydować o ich wyborze?

WARSZTAT 3 – DO WYDRUKOWANIA

Parlamentarzyści jednego z mniejszych państw członkowskich chcą wprowadzić regulację, zgodnie z którą funkcjonujący w ramach Unii Europejskiej program wymiany studentów będzie bezpłatny tylko dla państw sąsiadujących. Oznacza to, że np. studentka z Polski nie będzie mogła bezpłatnie korzystać z wymiany z uniwersytetem w Hiszpanii.

Nowe zasady programu wymiany stawiałyby w pozycji istotnie uprzywilejowanej osoby studiujące w krajach tzw. Europy Zachodniej, które dołączyły do Unii Europejskiej jako pierwsze, ograniczając jednocześnie możliwość poznawania ich przez osoby studiujące z innych krajów. Prasa europejska poinformowała, że zgodnie z jej ustaleniami rząd ww. państwa uzgodnił już niezbędną większość w Radzie Unii Europejskiej do przegłosowania swojego pomysłu.

W związku z tymi doniesieniami na uniwersytetach europejskich, w szczególności w Europie Środkowej i Wschodniej organizacje studenckie zorganizowały protesty chcąc wyrazić swój sprzeciw wobec planowanych zmian. Organizacje te podkreślały rażącą niezgodność proponowanych przez ww. rząd rozwiązań zarówno z prawem pierwotnym Unii Europejskiej, w szczególności Kartą Praw Podstawowych, jak i Europejską Konwencją Praw Człowieka.

Protesty zostały szybko stłumione przez wewnętrzne organy uniwersytetów państw członkowskich. Zagrożono bowiem, że studenci uczestniczących w protestach nie zaliczą roku akademickiego. Wywołało to oburzenie wśród społeczności studenckiej. Pomimo to cała akcja została zwieńczona ponadnarodową petycją w sprawie zablokowania nowych regulacji, a organizacje studenckie rozpoczęły również europejską inicjatywę obywatelską, w ramach której chcą zebrać 1 000 000 podpisów pod projektem nowego programu edukacyjnego, uwzględniającego potrzeby wszystkich społeczności państw członkowskich.

Pytania do zadania grupom:

- 1.** Jak oceniacie takie rozwiązanie?
- 2.** Czy jest ono sprawiedliwe?

3. Jak myślicie, dlaczego parlamentarzyści zdecydowali się na taką propozycję? Czy uważacie, że jest ona zgodna z duchem i ideą Unii Europejskiej? Uzasadnijcie dlaczego tak, a dlaczego nie?
4. Jak myślicie, co osobom studiującym w Unii Europejskiej daje możliwość bezpłatnego studiowania w innym państwie członkowskim?
5. Jakie są korzyści dla Unii Europejskiej z funkcjonowania programu wymiany dla osób studiujących?
6. Jakie prawa i wolności gwarantowane przez prawo unijne zostały naruszone w niniejszej sprawie?
7. Jakie prawa i wolności gwarantowane przez Europejską Konwencję Praw Człowieka zostały naruszone w niniejszej sprawie?
8. Zaproponujcie orzeczenie, które po rozpoznaniu niniejszej sprawy mógłby wydać Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub Europejski Trybunał Praw Człowieka.
9. Czy rozpoczęta przez organizacje studenckie procedura zbiórki podpisów może okazać się skuteczna? Jeśli tak, jakie warunki muszą zostać spełnione, by tak się stało?
10. Czy rozpoczęta przez organizacje studenckie procedura zbiórki podpisów może okazać się skuteczna? Jeśli tak, jakie warunki muszą zostać spełnione, by tak się stało?

WARSZTAT 4 – DO WYDRUKOWANIA

W Szkole Ponadpodstawowej nr 25 w miejscowości jednego z państw członkowskich zorganizowano wybory do samorządu uczniowskiego, w których kandydował Antoni – dotychczasowy przewodniczący i prywatnie syn dyrektora szkoły oraz Gabriela – nowa uczennica, która zaczęła uczęszczać do ww. szkoły od początku trwającego roku szkolnego.

Atmosfera towarzysząca wyborom była pełna ekscytacji i nadziei na zmiany, które miały przynieść nowe władze uczniowskie, gdyż obecny przewodniczący był często posądzany o realizację polityki w interesie swojego ojca – dyrektora, która nie zawsze szła w parze z interesem i prawami osób uczniowskich.

W dniu wyborów, po przeliczeniu głosów, ogłoszono, że nową przewodniczącą samorządu uczniowskiego została Gabriela. Jej wygrana była szeroko komentowana przez społeczność szkolną oraz przyjęta z entuzjazmem przez jej zdecydowaną większość – uzyskała ona bowiem aż 70% głosów.

Jednakże radość ta w murach szkoły nie trwała długo. Następnego dnia dyrektor szkoły ogłosił, że unieważnił wybory, wobec czego w roli pełniącego obowiązki pozostaje dotychczasowy przewodniczący – Antoni. Decyzję tę argumentował naruszeniem regulaminu wyborczego, nie przedstawiając jednak żadnych konkretnych dowodów ani szczegółów. Co więcej, kolejnego dnia na stronie szkoły pojawił się komunikat o ogłoszeniu nowego statutu szkolnego, w którym znalazł się zapis zabraniający publicznego omawiania spraw związanych z wyborami, w szczególności kwestionowania statusu pełniącego obowiązki przewodniczącego. Działania te zostały zagrożone surowymi karami. Na stronie nie pojawiła się jednak informacja o nowym terminie wyborów, który zgodnie z wcześniejszą wersją statutu powinien zostać „ogłoszony niezwłocznie”. Zapis ten w nowej wersji został jednak usunięty.

Osoby uczniowskie były oburzone, czując, że ich głosy zostały zignorowane, a decyzje dyrektora niesprawiedliwe. Społeczność uczniowska postanowiła się nie poddawać, gromadząc dowody i świadectwa osób uczniowskich, które jednoznacznie wskazywały, że wybory przebiegły zgodnie z zasadami. Z pomocą mamy jednego z uczniów, która jest prawniczką, osoby uczniowskie odwołały się do Kuratorium Oświaty ws. zgodności postanowień nowego statutu z powszechnie obowiązującym prawem (będąc pewnym słuszności i legalności swoich działań). Kuratorium wiedziało, że w innych szkołach (nie tylko na obszarze jego działania, ale też innych Kuratoriów) również dochodzi do podobnych praktyk.

W związku z tym Kuratorium postanowiło rozstrzygnąć kwestę takich zapisów w statutach raz na zawsze. Skorzystała w ten sposób z nowej procedury. W poprzednim roku przedstawiciele kuratoriów ze wszystkich województw wiedząc, że na poziomie szkół podejmowanych jest wiele ważnych decyzji wpływających na funkcjonowanie systemu edukacji, szkół i osób uczniowskich, powołali Komitet Konsultacyjny. Składał on się z niezależnych przedstawicieli. Każdy był powoływany na wniosek jednego Kuratorium województwa. Były to osoby o niekwestionowanej pozycji w zakresie prawa, praw człowieka, praw dzieci i praw osób uczniowskich. Komitet mógł ogłosić swój pogląd po zadaniu pytania przez któreś z kuratoriów. Decyzja Komitetu następnie była ogłaszana w Internecie i mogły się do niej odwoływać inne kuratoria, jak i dyrektorzy oraz społeczność uczniowska. Jednocześnie, Komitet nie wydawał decyzji w konkretnym sporze, który był prowadzony w Kuratorium, ale zajmował stanowisko w sprawach ogólnych – jak np. wprowadzone nowe regulacje, zmiany zapisów statutów.

W sprawie Szkoły nr 25 Kuratorium zadało Komitetowi Konsultacyjnemu szereg pytań dotyczących możliwości wprowadzenia takich rozwiązań w statucie (tj. uniemożliwienie kwestionowania wyboru przez dyrektora osoby pełniącej funkcję przewodniczącego) oraz możliwości cofnięcia wyników wyborów przez dyrektora.

Stanowisko Komitetu było jednoznaczne – takie rozwiązania mogą prowadzić do naruszenia praw społeczności uczniowskiej. Jednak Komitet nie mógł uchylić decyzji dyrektora, bo miał tylko odpowiedzieć na pytanie co do prawa, które było podstawą działań Kuratorium.

Kilka tygodni później Kuratorium wydało oficjalną decyzję. Unieważnienie wyborów zostało cofnięte, a nowa przewodnicząca samorządu uczniowskiego – Gabriela, mogła wreszcie objąć swoje stanowisko. Ponadto Kuratorium nakazało dyrektorowi powrót do poprzedniej wersji statutu, uznając, że nowe zapisy są rażąco sprzeczne z Ustawą o Oświacie i Ustroju Szkolnictwa.

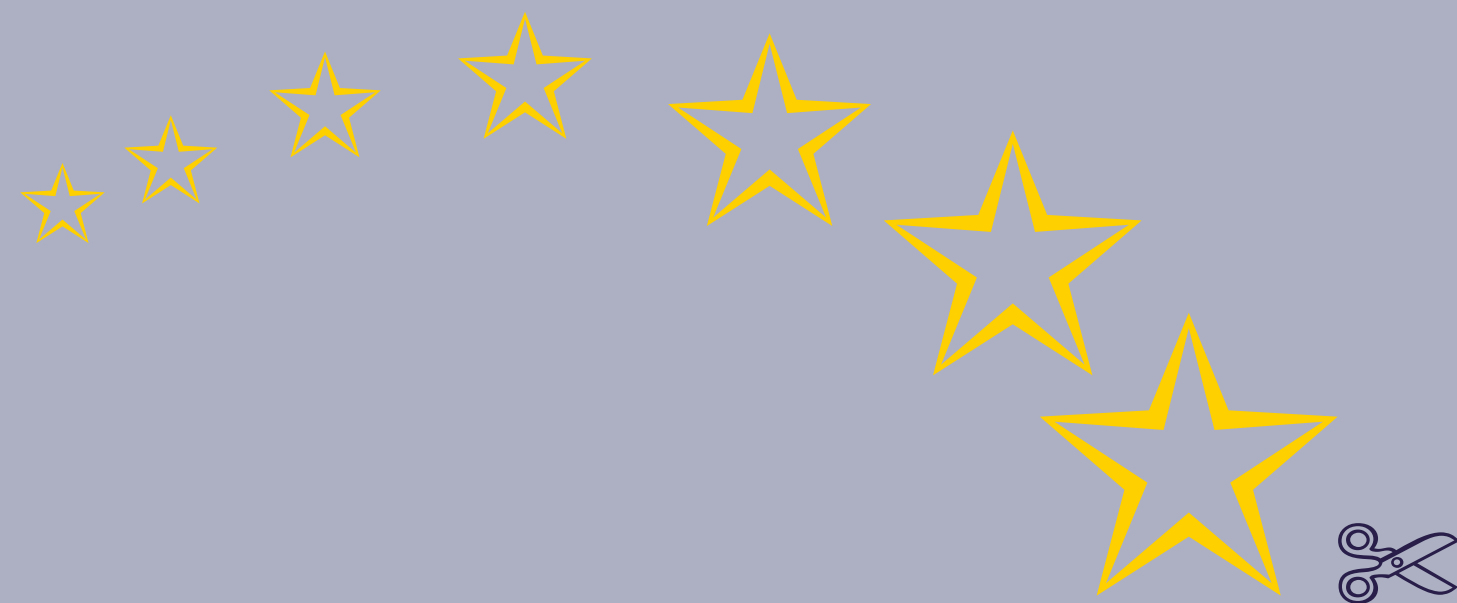
Decyzja Kuratorium została przyjęta z ulgą i radością przez społeczność uczniowską. Była to dla nich lekcja, że warto walczyć o swoje prawa i nie należy bać się stawiać czoła niesprawiedliwości. Gabriela jako nowa przewodnicząca zaczęła realizować swoje obietnice wyborcze, a atmosfera w szkole znów stała się pełna entuzjazmu i zaufania.

Pytania do zadania grupom:

- 1. Jak oceniacie zachowanie dyrektora?**
- 2. Czy jest ono sprawiedliwe?**
- 3. Jakie prawa i czyje mogły naruszyć działania dyrektora?**
- 4. Czy istnienie niezależnego organu, który pomógł Kuratorium podjąć decyzję mogło mieć istotne znaczenie dla sprawy?**
- 5. Jak myślisz, czy Unia Europejska również posiada podobne mechanizmy reagowania w przypadku naruszenia przez państwo członkowskie prawa UE?**

👉 ZAŁĄCZNIK NR 7

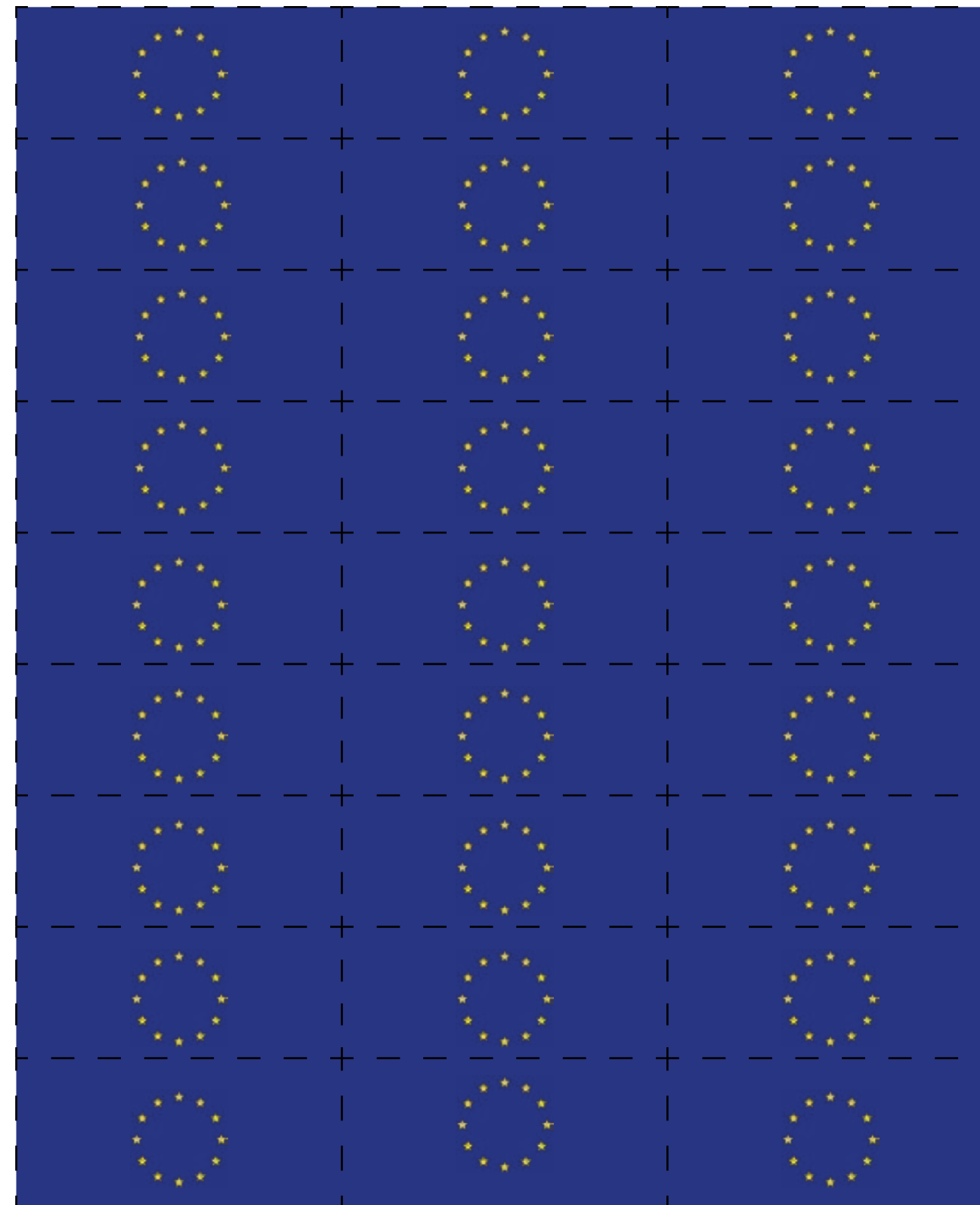
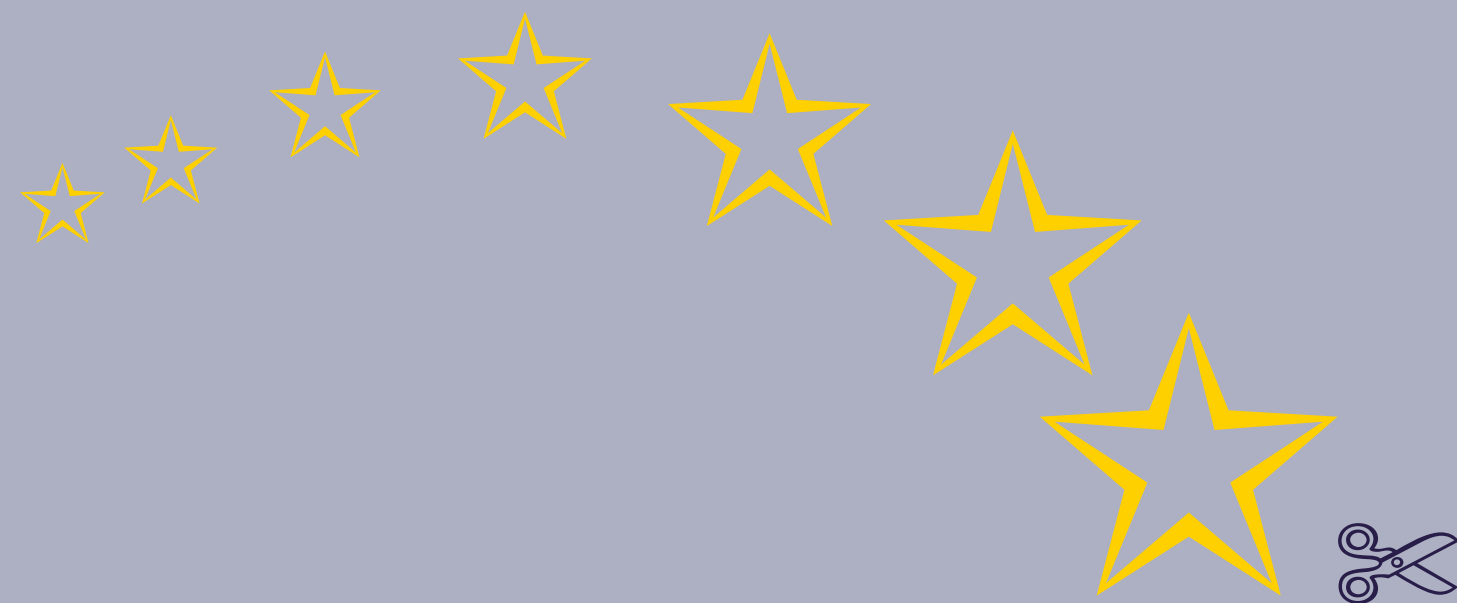
Wzór losów z nazwami państw członkowskich
UE do wydrukowania i wycięcia

 Austria	 Belgia	 Bułgaria
 Chorwacja	 Cypr	 Czechy
 Dania	 Estonia	 Finlandia
 Francja	 Grecja	 Hiszpania
 Irlandia	 Litwa	 Luksemburg
 Łotwa	 Malta	 Holandia
 Niemcy	 Polska	 Portugalia
 Rumunia	 Słowacja	 Słowenia
 Szwecja	 Węgry	 Włochy

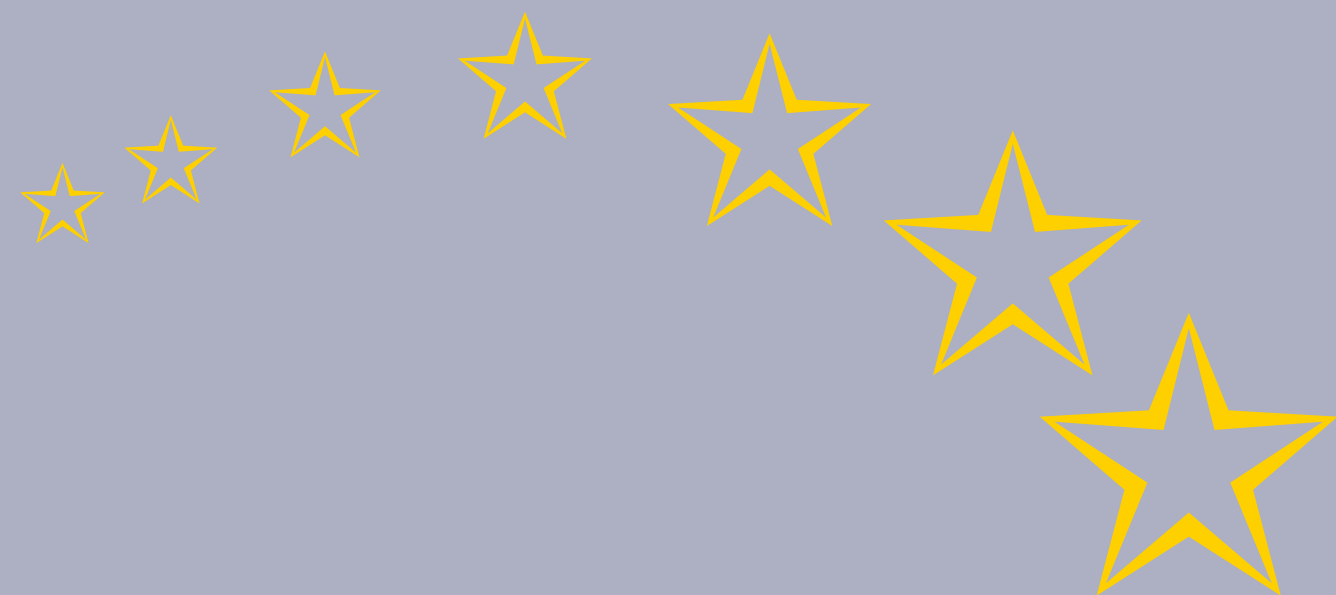
ZAŁĄCZNIK NR 7

Wzór losów z nazwami państw członkowskich
UE do wydrukowania i wycięcia

ZAŁĄCZNIK NR 8

Mapa Europy do wydrukowania i wycięcia

O Fundacji Wolne Sądy

Fundację Wolne Sądy założyła grupa prawników, która na fali protestów społecznych w obronie niezależności sądownictwa w lipcu 2017 roku powołała do życia nieformalną inicjatywę obywatelską #WolneSądy. Od samego początku działalności Fundacji koncentrujemy się na sprzeciwie wobec łamania zasad trójpodziału władz, praworządności i porządku konstytucyjnego oraz na edukacji obywatelskiej w tym zakresie.

**#WOLNE
#SĄDY**

